

ანგარიში საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს პროგრამების შესახებ

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო 31 00

სახელმწიფო ბიუჯეტის პრიორიტეტი: გარემოს დაცვა და სოფლის მეურნეობა

პროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - „გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგრამა“ (პროგრამული კოდი 31 01)

პროგრამული კოდი	დასახელება	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტით დამტკიცებული მოცულობა	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის დაზუსტებული გეგმით გათვალისწინებული მოცულობა	საანგარიშო პერიოდის საკასო შესრულება	საკასო შესრულების % წლიურ დაზუსტებულ გეგმასთან მიმართებაში	საკუთარი სახსრებიდან მიმართული თანხები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
31 01	გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგრამა	18 361 000	18 086 200	7 095 061	39.2 %	
31 01 01	გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის განვითარების პოლიტიკის შემუშავება და მართვა	11 256 000	10 881 200	4 314 298	39.6 %	
31 01 02	სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგრამის მართვა და ადმინისტრირება რეგიონებში	3 900 000	3 900 000	1 800 829	46.2 %	
31 01 03	ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია	1 100 000	1 100 000	792 138	72 %	
31 01 04	გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ღონისძიებები	355 000	455,000.00	161 010	35.4 %	
31 01 05	გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებები	150,000	150 000	26 784	17.9 %	

31 01 06	ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვის ღონისძიებები	100 000	100 000	0.0	0 %	
31 01 07	ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების მართვის ღონისძიებები	1 500 000	1 500 000	0.0	0 %	

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია (პროგრამული კოდი 37 01 03)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - საქართველოს გარემოს დაცვისა სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი.

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

„მწვანე კვირეული-2018“

2018 წლის 19-28 იანვარს, ქ ბერლინში, დაგეგმილ საერთაშორისო გამოფენაზე „მწვანე კვირეული-2018“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ ტრადიციულად მონაწილეობა მიიღო. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე, ბ-ნი ნოდარ კერესელიძე ქალაქ ბერლინში, სურსათის, სოფლის მეურნეობისა და მეზღვეობის საერთაშორისო გამოფენის „მწვანე კვირეული 2018“ (Grüne Woche 2018) გახსნის ღონისძიებას დაესწრო. ბერლინის საერთაშორისო გამოფენა სოფლის მეურნეობის მიმართულებით მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე მასშტაბური და პრესტიჟულია. აღნიშნული გამოფენა უკვე 83 წელია ყოველწლიურად იმართება.

2018 წელს, „მწვანე კვირეული 2018-ში“ (Grüne Woche 2017) სხვადასხვა ქვეყნის 1600-ზე მეტი კომპანია მონაწილეობდა, რომლებიც 100 000-ზე მეტ სხვადასხვა დასახელების სასურსათო პროდუქციას წარუდგინეს მომხმარებელს. გამოფენის ვიზიტორთა რაოდენობა ყოველწლიურად 400 000 -ზე მეტს აღწევს. 2018 წელს, გამოფენა „მწვანე კვირეულის“ პარტნიორ ქვეყანას, გერმანიასთან ერთად, ბულგარეთი წარმოადგენს.

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მხარდაჭერით, ქართული პროდუქციის პოპულარიზაცია ყოველწლიურად უფრო მასშტაბურ ხასიათს იღებს, ისევე როგორც კომპანიების დაინტერესება გამოფენაზე მონაწილეობის თაობაზე. 2016 წელს მონაწილე კომპანიების რიცხვი იყო 15, ხოლო 2017 წელს 17 კომპანია მონაწილეობდა, წელს საქართველოს სტენდზე 19 კომპანია იყო წარმოდგენილი - შემდეგი პროდუქციით: ღვინო, ჭაჭა, ლიმონათი, წვენი, ჩაი, ჩურჩხელა, ტყლაპი, ჯემი, სუნელი და საწებლები. სამინისტროს მხარდაჭერით წარმოდგენილი იყო ქართული სამზარეულო, დამზადდა ქართული ტრადიციული კერძები (ხაჭაპური, ხინკალი, ლობიანი, ჭვინტი, ფხალი).

უნდა აღინიშნოს, რომ გამოფენის ფარგლებში კომპანია „GEORGIAN PRODUCTION GMBH“ წარმატებით აწარმოებდა მოლაპარაკებებს ქ. ბერლინში სადისტრიბუციო კომპანია „lukyman-თან“ და დაიმკვიდრა ადგილი გერმანულ სუპერმარკეტების ქსელში.

Caspion Agro 2018

- აზერბაიჯანის რესპუბლიკის ქ. ბაქოში, 2018 წლის 16-18 მაისს, აგროსამრეწველო სექტორის მე-12 საერთაშორისო გამოფენაზე „Caspion Agro 2018“ რვა ქართულმა კომპანიამ საკუთარი პროდუქცია წარადგინა.
- საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და აზერბაიჯანის რესპუბლიკაში საქართველოს საელჩოს ხელშეწყობით მოწყობილ ქართულ სტენდზე წარმოდგენილი იყო შპს „თაფლიკაცის“, „გიუანოს“, „მადლიანი 2017-ის“, „კულას“, „ნუტრიმაქსის“, „მზა ჩითილის“, „ველინგტონის“, „თამარის“, მიერ წარმოებული ქართული პროდუქცია.
- გამოფენა „Caspion Agro 2018“ მოწყობილი ქართული კუთხე აზერბაიჯანის რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ილჰამ ალიევმა მთავრობის წევრებთან ერთად დაათვალიერა, სტუმრებს ქართულ სტენდზე წარმოდგენილი უნიკალური ქართული ვაზის ჯიშებისგან წარმოებული ღვინოები გააცნეს.

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება (პროგრამული კოდი 37 01 05)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - საქართველოს გარემოს დაცვისა სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი.

- 24 მარტს - აღინიშნა "დედამიწის საათი" - ლისის ტბის მიმდებარე ტერიტორიაზე, საქართველოს კორპორატიული სპორტის ფედერაციის მხარდაჭერით, ველოტური და გარბენი გაიმართა, რომელშიც მონაწილეობა პროფესიონალმა და მოყვარულმა ველომრბოლელებმა მიიღეს.
- 22 აპრილს - „ დედამიწის საერთაშორისო დღე“ აღინიშნა. ამ დღესთან დაკავშირებით, 300 არაგველის სახელობის სკვერში, გამწვანების აქცია გაიმართა, რომლის ფარგლებში, სკვერში ურბანული გამწვანების სტანდარტის მიხედვით, ნეკერჩხალისა და მუხის სახეობის ნერგები დაირგო.
- 22 მაისი - „ბიომრავალფეროვნების საერთაშორისო დღე“ აღინიშნა. მოსწავლეებმა მოინახულეს ეროვნული საშენი მეურნეობა და მიმოხილვა ბიომრავალფეროვნების დღესა და მნიშვნელობასთან დაკავშირებით. საღამოს სტუდენტებს გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრში ჩაუტარდათ სემინარი და ინტერაქტიული შეხვედრა შედგა სამინისტროს წარმომადგენლებთან.
- 5 ივნისს - „გარემოს დაცვის მსოფლიო დღე“ აღინიშნა. 2018 წელს, გარემოსდაცვის მსოფლიო დღის სლოგანს „შევამციროთ პლასტიკით დაბინძურება“ წარმოადგენდა. ღონისძიების ფარგლებში, წიგნის მაღაზიათა ქსელის „ბიბლუსი“ სამ ფილიალში აქცია გაიმართა, „ბიბლუსი“-ს ქსელის მომხმარებლებს ბიოდეგრადირებადი პარკების გამოყენების მნიშვნელობაზე მიეწოდათ ინფორმაცია და საჩუქრად მაისურები და მრავალჯერადი გამოყენების ნაჭრის ჩანთები გადაეცათ. „გარემოს დაცვის მსოფლიო დღე“-სთან დაკავშირებით, ქალაქ მცხეთის მიმდებარე ტერიტორიაზე დასუფთავების აქცია მოეწყო.

პროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - „სურსათის უვნებლობა, მცენარეთა დაცვა და ეპიზოოტიური კეთილსაიმედოობა“ (პროგრამული კოდი 31 02)

პროგრამის განმახორციელებელი - სსიპ „სურსათის ეროვნული სააგენტო“; სსიპ „საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ლაბორატორია“

პროგრამული კოდი	დასახელება	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტით დამტკიცებული მოცულობა	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის დაზუსტებული გეგმით გათვალისწინებული მოცულობა	წლიური საკასო შესრულება	საკასო შესრულების % წლიურ დაზუსტებულ გეგმასთან მიმართებაში	საკუთარი სახსრებიდან მიმართლი თანხები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
31 02	სურსათის უვნებლობა, მცენარეთა დაცვა და ეპიზოოტიური კეთილსაიმედოობა	35 910 000	35 910 000	12 011 266	33.44 %	3 372 430

31 02 01	სურსათის უვნებლობის, მცენარეთა დაცვისა და ეპიზოოტიური კეთილსაიმედოობის პროგრამის მართვა და ადმინისტრირება	8 130 000	8 130 000	3 681 460	45.2 %	2 308 731
31 02 01 01	სურსათის უვნებლობის, მცენარეთა დაცვისა და ეპიზოოტიური კეთილსაიმედოობის პროგრამის მართვა და ადმინისტრირება (ხარჯები)	8 130 000	8 130 000	3 681 460	45.2 %	2 308 731
31 02 02	სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლი	1 300 000	1 300 000	180 538	13.88 %	
31 02 03	ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვა და იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია	8 375 000	8 375 000	3 446 431	41.15 %	
31 02 04	მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა	800 000	800 000	422 995	52.87 %	
31 02 05	სახელმწიფო ვეტერინარული კონტროლი	205 000	205 000	84 538	41.23 %	
31 02 06	კვების პროდუქტების, ცხოველთა და მცენარეთა დაავადებების დიაგნოსტიკა	3 100 000	3 100 000	1 355 950	43.74 %	1 063 699
31 02 07	აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ გასატარებელი ღონისძიებები	14 000 000	14 000 000	2 839 351	20.28 %	

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- რისკის შეფასების საფუძველზე ბიზნესოპერატორების ინსპექტირება; მონიტორინგის გეგმის ფარგლებში სასურსათო პროდუქციის ლაბორატორიული კვლევა, დოკუმენტური შემოწმება და ზედამხედველობა.
- ეპიზოოტიური სტაბილურობის უზრუნველყოფის მიზნით დაავადებებზე (თურქული, ჯილეხი, ბრუცელიოზი, ტუბერკულოზი, ცოფი, მსხვილფეხა პირუტყვის ნოდულარული დერმატიტი,

წვრილფეხა პირუტყვის ჭირი, ცხვრისა და თხის ყვავილი) პროფილაქტიკური/იმულებითი ვაქცინაციის და შესაბამისი კვლევების სამოქმედო გეგმების შემუშავება და ნაწილობრივ განხორციელება; ბიოუსაფრთხოების პუნქტებზე და ყირიმ კონგოს ჰემორაგიული ცხელების ეპიდემიოლოგიურ კერებში პირუტყვის ინსექტოკარციდული საშუალებებით გარეგან პარაზიტებზე დამუშავება; ცხოველთა დაცემის ადგილებში და ინფექციის კერებში სადეზინფექციო სამუშაოების ჩატარება.

- განსაკუთრებით საშიში საკარანტინო მავნებლების წინააღმდეგ წამლობისთვის მზადება (თეთრი პეპელა, კალია) და ეფექტური ფიტოსანიტარული მონიტორინგის განხორციელება.
- ვეტერინარული პრეპარატების ხარისხის კონტროლის მიზნით მათი ნიმუშების ლაბორატორიულად სრული ანალიზის ჩასატარებლად გეგმების შემუშავება.
სსიპ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ლაბორატორიას საანგარიშო პერიოდში ქვეყნის მასშტაბით ჩატარებული აქვს სხვადასხვა სახის ლაბორატორიული კვლევები:
- შემოსულია დაახლოებით - 74 118 ნიმუში, ჩატარებულია - 80 265 კვლევა.
- ჩატარებულია სხვადასხვა გამოკვლევები მათ შორის ინფექციურ დაავადებებზე (ბრუცელოზი, მრკ-ს პათ.მასალა, ტყავისა და ნიადაგის გამოკვლევა ჯილეხზე, ცოფი, სალმონელოზი, პასტერელოზი, ბრადზოტი, ემკარი და სხვა). გამოკვლეულ ნიმუშებში გამოვლინდა შემდეგი დაავადებები: ცოფი - 21, ბრუცელოზი - 885, ცხოველთა პარაზიტული დაავადება - 66, პასტერელოზი - 24, სალმონელოზი - 7, მასტიტი - 212, ბრადზოტი - 2, ენტეროტოქსემია - 2 ჯილეხი - 5.
- ჩატარებულია წყლის, თაფლის, სხვადასხვა საკვები პროდუქტების - მრკ-სა და ღორის ტანხორცის, სხვადასხვა მზა პროდუქტებისა და ნახევარფაბრიკატების, რძისა და რძის პროდუქტების, გამოკვლევები სხვადასხვა პარამეტრებზე. გამოკვლეულ ნიმუშებში გამოვლინდა: სალმონელა - 52, ნჩჯბ - 193, მაფანმრ - 147, ოქროსფერი სტაფილოკოკი - 16.
- გამოკვლეულია სხვადასხვა მცენარეული ნიმუშები მიკოლოგიურ, ენტომოლოგიურ, ფიტოპათოლოგიურ და სხვა დაავადებათა აღმძვრელზე. გამოკვლეულ ნიმუშებში გაიცა დადებითი პასუხები: ენტომოლოგიური - 27, მიკოლოგიური - 140, ბაქტერიოლოგიური - 1, ფიტოპათოლოგიური - 1, ჰელმინთოლოგიური - 17.

1.1.1 ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი: „სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლი“ (31 02 02)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი: სსიპ. სურსათის ეროვნული სააგენტო

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა ბიზნესოპერატორების ინსპექტირება (გეგმური, არაგეგმური, გადამოწმება):

- გეგმური ინსპექტირება განხორციელდა 2 470 ბიზნესოპერატორთან;
- არაგეგმური ინსპექტირება განხორციელდა 477 ბიზნესოპერატორთან (მათ შორის 126 ბიზნესოპერატორის აღიარების მიზნით);
- გადამოწმება განხორციელდა 3 183 ბიზნესოპერატორთან;
- ინსპექტირება განხორციელდა ცხოველთა და ფრინველთა სასაკლაოებში, რძისა და რძის პროდუქტების, ხორცისა და ხორცპროდუქტების, თევზისა და თევზპროდუქტების, ნახევარფაბრიკატების, პურისა და პურფუნთუშეულის საწარმოებში, საზოგადოებრივი კვების (რესტორანი, მზა კერძები, საშაურმე, სწრაფი კვება) ობიექტებში, საბავშვო ბაგა-ბაღის სამზარეულოსა და სკოლის ბუფეტებში, საკონდიტროებში, სასურსათო მაღაზიებსა და მარკეტებში და სურსათის მწარმოებელ სხვა პროფილის ბიზნესოპერატორებთან.

მონიტორინგი - ნიმუშის აღება:

- მონიტორინგის ფარგლებში სათანადო წესით აღებული ნიმუშების ლაბორატორიული კვლევის შედეგად სულ შეფასდა 1 451 ნიმუში/სინჯი, დარღვევა გამოვლინდა 92 ნიმუშში.

დოკუმენტური შემოწმება:

- სულ განხორციელდა 3 950 დოკუმენტური შემოწმება. დოკუმენტური შემოწმება განხორციელდა საზოგადოებრივი კვების (რესტორანი, მზა კერძები, საშაურმე, სწრაფი კვება) ობიექტებში, საბავშვო ბაგა-ბაღის სამზარეულოსა და სკოლის ბუფეტებში, სასურსათო მაღაზიებსა და მარკეტებში, ხორცის სარეალიზაციო ობიექტებსა და სურსათის მწარმოებელ სხვა პროფილის ბიზნესოპერატორებთან.
- დმინისტრაციული სამართალდარღვევა (ჯარიმა): სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის განხორციელებისას გამოვლენილ შეუსაბამომებსა და დარღვევებზე „სურსათის/ცხოველის საკვების

უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსი“-ს შესაბამისად დაჯარიმდა 1 469 ბიზნესოპერატორი:

- ზედამხედველობა - ბიზნესოპერატორის საქმიანობაზე დაკვირვება მიმდინარეობს ბიზნესოპერატორის მიერ კანონმდებლობის მოთხოვნასთან შეუსაბამო სურსათის/ცხოველის საკვების - ბაზარზე განთავსების აღკვეთაზე, ბაზარზე უკვე განთავსებულის ამოღება/გამოთხოვაზე, სააგენტოს მიერ გაცემული მითითებების შესრულებასა და სურსათის/ცხოველის საკვების განადგურებაზე. მიმდინარე წლის I-II კვარტლში განხორციელდა 309 ზედამხედველობა.

2018 წლის 6 თვის მონაცემებით, ვადაგასული სურსათის გამოყენებისა და რეალიზაციის ფაქტების გამოვლენის შედეგად სააგენტოს უფლებამოსილი პირების ზედამხედველობით განადგურდა:

- ხორცი და ხორცპროდუქტები - 8 751 კგ;
- სხვა მყარი სურსათი - 3 476 კგ;
- თხევადი სურსათი - 13 961 ლ;
- კვერცხი - 1 020 ც;
- ფორმა №2 -ის გარეშე ხორცი - 3 267 კგ.

1.1.2. ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი: ”ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვა და იდენტიფიკაცია რეგისტრაცია“ (31 02 03)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი: სსიპ. სურსათის ეროვნული სააგენტო

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- ჯილხის დაავადებაზე ქვეყანაში არსებული რისკების გათვალისწინებით (გადასარეკი ტრასების მიმდებარე ტერიტორიები, გადასარეკი ცხოველები, ის ტერიტორიები სადაც, დაფიქსირებულია ადამიანის და ცხოველის დაავადების შემთხვევები) დაიგეგმა და მიმდინარეობს ჯილხის პროფილაქტიკური ვაქცინაცია, წინასწარი მონაცემებით ვაქცინირებულია 34 018 სული მსხვილფეხა პირუტყვი, 34 355 სული წვრილფეხა პირუტყვი 2 079 სული ცხენი.
- ცოფის დაავადებაზე პროფილაქტიკური მიზნით, წინასწარი მონაცემებით ვაქცინირებულია 15 891 სული შინაური ხორცისმჭამელი ცხოველი.
- ნოდულარული დერმატიტის საწინააღმდეგოდ წინასწარი მონაცემებით ვაქცინირებულია 5 640 სული მსხვილფეხა პირუტყვი.
- წვრილფეხა პირუტყვის ჭირის საწინააღმდეგოდ წინასწარი მონაცემებით ვაქცინაცია/რევაქცინაცია ჩატარდა 68 340 სულ წვრილფეხა პირუტყვს.
- ბრუცელოზის დაავადებასთან ბრძოლის გრძელვადიანი სრატეგიის მიხედვით ვაქცინირებულია 17 706 სული მსხვილფეხა პირუტყვი.
- ბრუცელოზის დაავადებაზე დეტექციის მიზნით სეროლოგიური გამოკვლევები ჩატარდა 2 792 სულ მსხვილფეხა პირუტყვს.
- თურქულის დაავადების საწინააღმდეგოდ რისკების გათვალისწინებით პროფილაქტიკური ვაქცინაცია წინასწარი მონაცემებით ჩატარდა 273 671 სულ მსხვილფეხა და 228 630 სულ წვრილფეხა პირუტყვს.
- იდენტიფიცირებულია 60 152 სული მსხვილფეხა და 2 215 სული წვრილფეხა პირუტყვი და იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციის მონაცემთა ელექტრონულ ბაზაში სულ დარეგისტრირებულ იქნა 76 790 სული მრპ და 3 320 სული წრპ. ხოლო დარეგისტრირებულია 6 937 სადგომი.

1.1.3 ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი: ”მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა“ (31 02 04)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი: სსიპ. სურსათის ეროვნული სააგენტო

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- კალიების წინააღმდეგ კახეთისა და ქვემო ქართლის რეგიონებში დამუშავდა 7500 ჰექტარი ფართობი;
- ბაზარზე განთავსებული პესტიციდების ხარისხის ლაბორატორიული კვლევებისათვის საანგარიშო პერიოდში აღებულია ქიმიკატების 210 ნიმუში;
- უარყოფითი ლაბორატორიული შედეგის საფუძველზე დაჯარიმდა 1 მეწარმე მარკირების წესის დარღვევაზე: 23 მეწარმე, ვადაგასულ პესტიციდზე - 1 მეწარმე, ბიზნესოპერატორის ეკონომიკური საქმიანობის რეგისტრაციის არქონაზე - 2 მეწარმე. გაიგზავნა წერილები უხარისხო პრეპარატების ხარჯვის ნორმების გადანგარიშების და ახალი ეტიკეტების შესახებ.

- ქვეყნის ტერიტორიის ფიტოსანიტარიული მდგომარეობის დადგენის მიზნით ლაბორატორიული კვლევა ჩაუტარდა 47 ნიმუშს, კვლევების შედეგად გამოვლინდა შემდეგი საკარანტინო ორგანიზმები:
 - ციტრუსოვანთა შავი ფრთათეთრა (Aleurodecantus woglumi) პუპარიუმის ფაზაში;
 - ხეხილის ბაქტერიული სიდამწვრე (Erwinia amylovora) - 3 შემთხვევაში (ქვემო ქართლი);

1.1.4. ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი: „ვეტერინარული სახელმწიფო კონტროლი“ (31 02 05)
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი: სსიპ. სურსათის ეროვნული სააგენტო

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- ვეტერინარული პრეპარატების ხარისხის მონიტორინგის მიზნით შეძენილი და ლაბორატორიულად გამოკვლეული იქნა 17 პრეპარატი;
- ბიზნესოპერატორების საქმიანობის ინსპექტირების მიზნით შემოწმებული იქნა 30 ობიექტი;
- სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებული ფსიქოტროპული პრეპარატების გამოყენების წესების დაცვაზე მონიტორინგის მიზნით შემოწმებული იქნა 1 ობიექტი.

1.5 ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი: „აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ გასატარებელი ღონისძიებები“ (31 02 07)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი: სსიპ. სურსათის ეროვნული სააგენტო

საანგარიშო პერიოდში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- აზიური ფაროსანას გავრცელების დადგენისა და ღონისძიებების დაწყების ვადების განსაზღვრის მიზნით ქვეყნის მასშტაბით დაიწყო ფერომონების დამონტაჟება, საანგარიშო პერიოდში დამონტაჟებულია 8 000 ფერომონიანი დამჭერი.
 - შეწამვლითი ღონისძიებები მიდინარეობდა (და მიმდინარეობს) 150 ერთეული შემასხურებელი აგრეგატის გამოყენებით მავნებლის გავრცელების კერებში;
 - აზიური ფაროსანას საწინააღმდეგოდ დასავლეთ საქართველოში შეწამვლითი ღონისძიებები 22 მუნიციპალიტეტის 360 სოფელში ჩატარდა 265 000 ჰექტარ ფართობზე:
 - თერმული ნისლის ტექნოლოგიით დამუშავდა 250 000 ჰა ფართობი;
 - ცივი შესხურებით დამუშავდა 10 000 ჰა ფართობი;
 - სატრაქტორო აგრეგატებით დამუშავდა 5000 ჰა ფართობის პერიმეტრზე, ბუფერულ ზონებში, დამონტაჟებულია 50 ათასამდე „მოიზიდე და გაანადგურე“ სადგური.
- ჩატარებული ღონისძიებების შედეგად მნიშვნელოვნად არის შემცირებული მავნებლის მოზამთრე ფაზის რიცხოვნობა და სასოფლო-სამეურნეო კულტურების დაზიანება;

პროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - „მევენახეობისა და მეღვინეობის განვითარება“ (პროგრამული კოდი 31 03)

პროგრამის განმახორციელებელი - სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო

პროგრამული კოდი	დასახელება	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტით დამტკიცებული მოცულობა	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის დაზუსტებული გეგმით გათვალისწინებული მოცულობა	წლიური საკასო შესრულება	საკასო შესრულების % წლიურ დაზუსტებულ გეგმასთან მიმართებაში	საკუთარი სახსრებიდან მიმართული თანხები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)

						შემთხვევა ში)
31 03	მევენახეობა- მელვინეობის განვითარება	25 060 000	23 385 100	3 856 330	16.4 %	425 349
31 03 01	მევენახეობა- მელვინეობის განვითარების პროგრამის მართვა და ადმინისტრირება	1 700 000	1 675 100	866 308	51.7 %	425 349
31 03 02	ღვინის ლაბორატორიული კვლევა	60 000	85 000	54 917	64.6 %	
3 103 03	ქართული ღვინოპროდუქციის პოპულარიზაციის ხელშეწყობის ღონისძიებები	6 000 000	6 615 000	2 877 799	43.5 %	
31 03 04	მევენახეობის განვითარების ღონისძიებები	200 000	200 000	32 520	16.26 %	
31 03 05	რთველის ხელშეწყობის ღონისძიებები	16 950 000	14 485 000	0.0	0 %	
31 03 06	ქართული ვაზის წარმოშობის პოპულარიზაცია	150 000	325 000	24 784	7.62 %	

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- ღვინის ლაბორატორიული კვლევის ფარგლებში ინსპექტირების პროცესში აღებულ იქნა 123 ნიმუში 15 სხვადასხვა კომპანიიდან. 4 კომპანიიდან აღებული 15 ნიმუში არ შეესაბამებოდა დადგენილ ნორმებს, და აღნიშნულ კომპანიებს სერტიფიკატის გაცემაზე უარი ეთქვათ, დანარჩენი აღებული ნიმუში შეესაბამებოდა დადგენილ მოთხოვნებს.

- მოეწყო ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების 12 გამოფენა მსოფლიოს 11 ქვეყანაში, გაიმართა 130 დეგუსტაცია - პრეზენტაცია, 2 ფსტივალი.
- ღვინის, ბრენდის, ჭაჭის, ღვინომასალის, ჩამოსასხმელი ბრენდისა და საბრენდე სპირტის ექსპორტის შედეგად მიღებულმა შემოსავლებმა საანგარიშო პერიოდში 148.3 მლნ აშშ დოლარს გადააჭარბა - ზრდამ 2017 წელთან შედარებით 21 % შეადგინა.

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - „ღვინის ლაბორატორიული კვლევა“ (პროგრამული კოდი 31 03 02)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - სსიპ „ღვინის ეროვნული სააგენტო“

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- საანგარიშო პერიოდში ადგილწარმოშობის და ასევე სუფრის საექსპორტო ღვინოების საინსპექციო კონტროლი 15 კომპანიაში განხორციელდა. საექსპორტო პარტიებიდან შემოწმდა 123 ნიმუში. ინსპექტირების შედეგად 4 კომპანიაში 15 ნიმუში არ შეესაბამებოდა ლაბორატორიის მიერ ლოტზე გაცემულ ფიზიკო-ქიმიურ მახასიათებლებს, რის შედეგადაც აღნიშნულ კომპანიებს სერთიფიკატების გაცემაზე უარი განეცხადათ.

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - „ქართული ღვინოპროდუქციის პოპულარიზაციის ხელშეწყობის ღონისძიებები“ (პროგრამული კოდი 31 03 03)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - სსიპ „ღვინის ეროვნული სააგენტო“

- „ქართული ღვინის განვითარების სტრატეგია“ გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) „საერთაშორისო მიგრაციისა და განვითარების ცენტრის“ (CIM) ინტეგრირებული ექსპერტის ბერტჰოლდ ზაიტცის მხარდაჭერით შემუშავდა, რომელსაც 2016-2017 წლებში ღვინის ეროვნული სააგენტოს მრჩეველის პოზიცია ეკავა.
- 25 იანვარს, GIZ-ის პროგრამის - „კერძო სექტორის განვითარება და პროფესიული განათლების პროგრამა სამხრეთ კავკასიაში“ და ღვინის ეროვნული სააგენტოს ერთობლივი ღონისძიება გაიმართა, სადაც ბერტჰოლდ ზაიტცმა ქართული ღვინის განვითარების სტრატეგია წარმოადგინა. დოკუმენტის მიზანია ქართული ღვინის ხარისხის, მისი ცნობადობისა და კონკურენტუნარიანობის გაზრდისთვის ხელსაყრელი გარემოს შექმნა.

ქვეპროგრამის ღვინის წარდგენა საფრანგეთის ქალაქებში

- 3-5 თებერვალს საფრანგეთის რამდენიმე ქალაქებში - ანჟესა და სომურში ღვინის პროფესიონალები, მედიისა და ბიზნესის წარმომადგენლები ქვეპროგრამის ღვინოსა და ქართული ღვინის კულტურას გაეცნენ. ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ქვეპროგრამის ღვინის მწარმოებლები მონაწილეობდნენ ბუნებრივი ღვინოების გამოფენებში. - ქალაქ ანჟეში „Les Penitentes“- და ქალაქ სომურში „La Dive Boutteille“- ში. „La Dive Boutteille“ ყველაზე დიდი და პოპულარული ნატურალური ღვინის გამოფენაა საფრანგეთში, რომელსაც ცნობილი ფრანგი მეღვინეები მასპინძლობენ. „Les Penitentes“-ში ტრადიციულად მსოფლიოში ყველაზე ცნობილი „ნატურალური“ ღვინის მწარმოებლები მონაწილეობენ. წელს ქართული ღვინო მერვედ იყო წარმოდგენილი. წინა წლებში მონაწილეობამ დიდი წარმატება და ახალი კონტრაქტები მოუტანა ქართველ მეღვინეებს.

იაპონიაში ქართული ღვინის მასშტაბური წარდგენა გაიმართა

- 18 თებერვალს ქართული ღვინის მასშტაბური პრეზენტაცია იაპონიის დედაქალაქ ტოკიოსა და ქალაქ ოსაკაში გაიმართა. ტოკიოსა და ოსაკაში გამართულ ღონისძიებებში ჯამში 35 ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანიის 100-მდე დასახელების ღვინო იყო წარდგენილი. ქართული ღვინის პრეზენტაცია-სემინარს ტოკიოში 350, ხოლო ოსაკაში 300-მდე ღვინის პროფესიონალი დაესწრო: დისტრიბუტორები, იმპორტიორები, სომელიეები, რესტორატორები.

ქართული ღვინის დეგუსტაციები პოლონეთში გაიმართა

- 20 თებერვალს ქართული ღვინის წარდგენა პოლონეთის ქალაქებში ზაკოპანესა და კრაკოვში გაიმართა. ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანია „Malinova“-ს ორგანიზებით, ზაკოპანეში ქართული ღვინის დეგუსტაცია სამთო-სათხილამურო სპორტის სახეობების თასის გათამაშების ფარგლებში მოეწყო, სადაც სტუმრებს შესაძლებლობა მიეცა დაეგემოვნებინათ სხვადასხვა სახეობის ქართული ღვინოები.
- „Malinova“-ს ორგანიზებულ ღონისძიებაზე კრაკოვში, ქართული ღვინო ქალაქის მთავარ მოედანზე მდებარე ეროვნული მუზეუმის ერთ-ერთ დარბაზში დააგემოვნეს. ღონისძიებაზე მოწვეული იყო 200-მდე

სტუმარი. დეგუსტაციაზე მუზეუმის წესების თანახმად, წარდგენილი იყო სხვადასხვა ქართული კომპანიების მხოლოდ თეთრი ღვინოები.

ქართული ღვინის წარდგენა იაპონიაში

- 6-9 მარტს ქართული ღვინის კომპანიები კვების პროდუქტებისა და სასმელების 43-ე საერთაშორისო გამოფენაში „FOODEX JAPAN 2018“ მონაწილეობდნენ, რომელიც იაპონიის დედაქალაქ ტოკიოში ჩატარდა.
- ღვინის ეროვნული სააგენტოსა და იაპონიაში საქართველოს საელჩოს მხარდაჭერით, აღნიშნულ გამოფენაზე 10 ღვინის კომპანიაა მონაწილეობდა.
- 11-13 აპრილს იაპონიის დედაქალაქ ტოკიოში გამართულ საერთაშორისო გამოფენაში „Wine and Gourmet Japan 2018“ ქართული ღვინის მწარმოებელი 16 კომპანია მონაწილეობდა. გამოფენის ფარგლებში ქართული ღვინის სემინარი-დეგუსტაცია „საქართველო - ღვინის აკვანი“ გაიმართა.
- 2 მაისს, იაპონიის საპორტო ქალაქ ფუკუოკაში, ქართული ღვინის მასშტაბური პრეზენტაცია გაიმართა. დეგუსტაცია-სემინარს 100-მდე ღვინის პროფესიონალი დაესწრო.

ქართული ღვინის წარდგენა ლონდონში

- 11-12 მარტს დიდი ბრიტანეთის დედაქალაქ ლონდონში ბუნებრივი ღვინოების საერთაშორისო გამოფენა „RAW WINE“ (The Artisan Wine Fair) ჩატარდა, რომელშიც საქართველოდან ქვევრის ღვინის მწარმოებელი მცირე მარნები მონაწილეობდნენ.
- 24 აპრილს დიდი ბრიტანეთის დედაქალაქ ლონდონში პრესისა და ღვინის ინდუსტრიის წარმომადგენლებისთვის ქართული ღვინის წარდგენა-დეგუსტაცია („Press and Trade Tour“) გაიმართა. ღონისძიება ღვინის ეროვნული სააგენტოსა და სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანია „Swirl Wine Group“-ის ერთობლივი ორგანიზებით მოეწყო და მასზე წარმოდგენილი იყო 100-ზე მეტი სხვადასხვა დასახელების კლასიკური და ქართული ტრადიციული მეთოდებით დამზადებული ღვინოები.

ქვევრის ღვინის წარდგენა აშშ-ს ქალაქებში

- 9-დან 20 მარტამდე აშშ-ს 6 ქალაქში ქვევრის ღვინის დეგუსტაციები გაიმართა, ქართველი მეღვინეები საკუთარ ღვინოებს აშშ-ში თავად წარადგენდნენ.
- ქართული ღვინის დეგუსტაციები ჩატარდა საქართველოს მეღვინეობის 8-ათასწლიან ტრადიციებზე გადაღებული დოკუმენტური ფილმის „ჩვენს მარღვებში ღვინო სჩქევს“ (OUR BLOOD IS WINE) ჩვენების ფონზე.

ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანიები ProWein-ზე

- 18-20 მარტს, გერმანიის ქალაქ დიუსელდორფში ღვინისა და ალკოჰოლიანი სასმელების ყოველწლიური საერთაშორისო გამოფენა „ProWein-2018“ ჩატარდა, სადაც ქართული ღვინის მწარმოებელი 26 კომპანია მონაწილეობდა. გამოფენაზე ქართული კომპანიები წარმოდგენილი იყვნენ ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერითა და ასოციაცია „ქართული ღვინო“-ს ორგანიზებით.

The 98th China Food & Drinks Fair

- 22-24 მარტს ჩინეთში, სიჩუანის პროვინციის ქალაქ ჩენგდუში „ღვინისა და საკვების საერთაშორისო გამოფენა“ (The 98th China Food & Drinks Fair) გაიმართა.
- ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, გამოფენაში ქართული ღვინის მწარმოებელი 32 კომპანია მონაწილეობდა.

ქართული ღვინის დეგუსტაცია პოლონეთში

- 22-30 მარტს, ქალაქ კრაკოვში, უმსხვილეს სავაჭრო ცენტრში ქართული ღვინის დეგუსტაციები მოეწყო, სადაც სტუმრებს შესაძლებლობა ჰქონდათ დაეგემოვნებინათ სხვადასხვა დასახელების ქართული ღვინოები. ღონისძიების ფარგლებში მოეწყო სადეგუსტაციო სტენდები, რაც იყო კარგი შესაძლებლობა ახალი იმპორტიორებისთვის, რომელთაც პოლონეთის ბაზარზე ქართული ღვინის შეტანის გეგმები აქვთ. ორ ქართულ კომპანიასთან ხელშეკრულება უკვე გააფორმეს ახალმა იმპორტიორებმა.
- 1 მაისს, პოლონეთის დედაქალაქ ვარშავაში ქართული ღვინის დეგუსტაცია-სემინარი (Skin Contact) ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანია „Vinisfera“-ს ორგანიზებით გაიმართა. ქართული ღვინის წარდგენას ჟურნალისტები, იმპორტიორები და ღვინის მწერლები დაესწრნენ. დეგუსტაციაზე წარმოდგენილი იყო ქართული ღვინის მწარმოებელი 9 კომპანია.
- 18-19 მაისს, პოლონეთის ქალაქ კრაკოვში გამართულ ღვინის საერთაშორისო კონკურსში „GALICJA VITIS - 2018“ ქართულმა ღვინოებმა უმაღლესი ჯილდოები - 2 ტროფი და 9 ოქროს მედალი მოიპოვა. სააგენტოს მხარდაჭერით, კონკურსზე წარდგენილი იყო ქართული ღვინის მწარმოებელი 5 კომპანიის 18 სახეობის ქართული ღვინო. კონკურსი ვაზისა და ღვინის საერთაშორისო ორგანიზაციის (OIV) ეგიდით იმართება.

ქართული ღვინის წარდგენა დანიაში

- 23 აპრილს ქართული ღვინო დანიის დედაქალაქ კოპენჰაგენში გამართულ ყოველწლიურ ღვინის გამოფენაზე „Copenhagen Wine Fair“ იყო წარმოდგენილი. საქართველო აღნიშნულ გამოფენაში პირველად მონაწილეობდა. გამოფენის ფარგლებში ქართული ღვინის სემინარი-დეგუსტაციაც მოეწყო. გამოფენის სტუმრებს შესაძლებლობა მიეცათ დაეგემოვნებინათ შემდეგი ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანიების 15 სახეობის პროდუქცია.

ქართული ღვინის წარდგენა შვედეთში

- 24-27 აპრილს შვედეთის დედაქალაქ სტოკჰოლმში გამართულ საკვებისა და სასმელების საერთაშორისო გამოფენაში „GastroNord 2018“ ქართული ღვინის მწარმოებელი 9 კომპანია მონაწილეობდა, რომელთაც გამოფენაზე სხვადასხვა სახეობის ღვინო, ასევე ჭაჭა და ბრენდი წარადგინეს.

ქართული ღვინის OIV-ის ჩამონათვალში შეტანის საკითხი შემდეგ ეტაპზე გადავიდა

- ვაზისა და ღვინის საერთაშორისო ორგანიზაციის (OIV) სპეციალური ღვინოების ჩამონათვალში ქართული ტრადიციული მეთოდებით დამზადებული ღვინის შეტანის საკითხი, განხილვის შემდეგ ეტაპზე გადავიდა. 11 აპრილს პრეზენტაცია ქართული ტრადიციული მეთოდებით დამზადებული ღვინის შესახებ პარიზში, OIV-ის ოფისში OIV-ის სამუშაო ჯგუფში გამართული მსჯელობის შემდეგ, აღნიშნული საკითხმა სამუშაო ჯგუფის მხარდაჭერა მოიპოვა და გადავიდა განხილვის შემდეგ ეტაპზე. 2017 წელს, ვაზისა და ღვინის საერთაშორისო ორგანიზაციამ (OIV) დაჩქარებული წესით განხილვაში მიიღო ქართული მხარის წინადადება, რომ ქართული ტრადიციული მეთოდებით დამზადებული ღვინო, ანუ ჭაჭაზე დადუღებული ღვინო (ქარვისფერი ღვინო), OIV-ის სპეციალური ღვინოების ჩამონათვალში შევიდეს. ამჟამად OIV-ის სპეციალური ღვინოების ჩამონათვალში სულ 7 ღვინოა.

ქვევრის ღვინის მეორე საერთაშორისო კონკურსი

- 3-4 მაისს ასოციაცია „ქართული ღვინო“-ს ორგანიზებითა და ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, თბილისში ქვევრის ღვინის მეორე საერთაშორისო კონკურსი გაიმართა. კონკურსზე წარდგენილი იყო 70 როგორც დიდი კომპანიის, ასევე მცირე და საშუალო საოჯახო მარნის 200-მდე ღვინის ნიმუში, რომლებიც ქართველი და უცხოელი ექსპერტებისგან შემდგარმა ჟიურიმ შეაფასა.

ამერიკელი ჟურნალისტების ვიზიტი საქართველოში

- ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი მარკეტინგული კომპანია „Marq Energie Consulting“-ის ორგანიზებით, მაისის დასაწყისში, საქართველოს ერთკვირიანი ვიზიტით პოპულარული გამოცემების - “Wine and Spirits“ და „Dow Jones“ ჟურნალისტები ეწვიენ. ტურის ფარგლებში სტუმრები მოინახულეს ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანიები ქართლში, იმერეთში, სამეგრელოსა და კახეთში.
- ამერიკელი ღვინის პროფესიონალების 9-კაციანი ჯგუფი მაისის დასაწყისში საქართველოში იმყოფებოდა. ვიზიტის ფარგლებში თბილისში დეგუსტაცია („Speed tasting“) მოეწყო, სადაც ქართული ღვინის მწარმოებელ 30-მდე კომპანიას შესაძლებლობა მიეცა წარედგინა საკუთარი პროდუქცია და კონსულტაციები მიეღოთ სტუმრებისგან, თუ როგორ უნდა მოხდეს მათი ღვინის ამერიკის ბაზარზე რეალიზაცია და დამკვიდრება. ჯგუფის წევრები ესტუმრნენ ქართული ღვინის მწარმოებლებს ქართლსა და კახეთში.

ახალი ღვინის ფესტივალი-2018

- 12 მაისს, საქართველოს “ღვინის კლუბის“ ორგანიზებით, რიგით მე-9 „ახალი ღვინის ფესტივალი“ მთაწმინდის პარკში გაიმართა. ფესტივალში მონაწილე ღვინის მწარმოებლებმა სტუმრებს საქართველოს სხვადასხვა რეგიონის 2017 წლის მოსავლის ღვინოები დააგემოვნებინეს. ფესტივალზე სულ 200-მდე მონაწილე, მათ შორის, 70 ახალი ღვინის საწარმო იყო წარმოდგენილი. ფესტივალს დაესწრნენ ტურისტები, უცხოელი და ქართველი ღვინის პროფესიონალი. სააგენტოს ორგანიზებით, ფესტივალს ღვინის პროფესიონალები და ღვინის თემით დაინტერესებული ჟურნალისტები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან დაესწრნენ.

ქართული მევენახეობა-მეღვინეობის კულტურის მორიგი საერთაშორისო აღიარება

- 6 მაისს, იტალიის მეღვინეობით ცნობილ პიემონტეს რეგიონში გამართულ ღონისძიებაზე „მსოფლიოს ყველაზე მშვენიერი და მნიშვნელოვანი მევენახეობის ლანდშაფტების მქონე ქვეყნის“ საპატიო სიგელი საქართველოს გადაეცა.

ქვევრის ღვინის წარდგენა ბერლინის გამოფენაზე

- 13-14 მაისს, გერმანიის დედაქალაქ ბერლინში მიმდინარე ბუნებრივი ღვინოების საერთაშორისო გამოფენაზე „RAW WINE“ (The Artisan Wine Fair) ქვევრის ღვინის მწარმოებელი 8 კომპანია მონაწილეობდა.

საქართველოს დამოუკიდებლობის 100 წლის იუბილე

- საქართველოს პირველი დამოუკიდებელი 100 წლის საიუბილეო დღეების ფარგლებში სააგენტოში რამდენიმე ღონისძიება გაიმართა: სააგენტოს წარმომადგენლები საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მევენახეობა-მეღვინეობის ფაკულტეტის სტუდენტებს შეხვდნენ და ქართული მეღვინეობის განვითარებისთვის 1918-1921 წლების მნიშვნელობასა და დარგში არსებულ თანამედროვე მდგომარეობასა და გამოწვევებზე ესაუბრნენ. 17 მაისს სააგენტოს "ქართული სასწავლებელ - თბილისის" მოსწავლეები და 18 მაისს, მევენახეობა-მეღვინეობის კოოპერატივების წარმომადგენლები ესტუმრნენ. 26 მაისს თელავის ცენტრში ღვინის ფესტივალი გაიმართა, რომელშიც 30-მდე ღვინის კომპანია და მცირე მარანი მონაწილეობდა.

ქართული ღვინის წარდგენა ჰონგ-კონგში

- 29-31 მაისს ჰონგ-კონგში საერთაშორისო გამოფენა "Vinexpo HK- 2018" გაიმართა, რომელზეც ქართული ღვინის მწარმოებელი 13 კომპანია იყო წარმოდგენილი.

ქართული ღვინის თვე აშშ-ში

- ივნისში აშშ-ს რამდენიმე ქალაქში ქართული ღვინის დეგუსტაცია-პრეზენტაციები გაიმართა. სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანიების „Tastingwork“-ისა და „Marq Energie Consulting“-ის ორგანიზებით, ნიუ-იორკში, სან-ფრანცისკოში, ჰიუსტონსა და პორტლენდში ღვინის პროფესიონალებს შესაძლებლობა ჰქონდათ დაეგემოვნებინათ სხვადასხვა სახეობის ქართული ღვინოები.

ქართული ღვინის დეგუსტაცია იაპონიაში

- იაპონიის ქალაქ უცუნომიაში ქართული ღვინის დეგუსტაცია-სემინარი გაიმართა, ონისძიებას 50-მდე სტუმარი დაესწრო: დისტრიბუტორები, რესტორნებისა და სავაჭრო ქსელების წარმომადგენლები. სტუმართაგან 14-მა უკვე გამოთქვა მზადყოფნა, რომ ქართული ღვინო დაამატოს საკუთარი გაყიდვების სიას.

WinExpo Georgia-2018

- 14-16 ივნისს ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების მე-11 საერთაშორისო გამოფენა WinExpo Georgia-2018 გაიმართა. მასში 12 ქვეყნის 150-მდე კომპანია მონაწილეობდა: საქართველო, საფრანგეთი, იტალია, ესპანეთი, პორტუგალია, ავსტრია, აშშ, გერმანია, უნგრეთი, უკრაინა, სომხეთი და რუსეთი. WinExpo Georgia რეგიონში სფეროს ერთ-ერთი უმსხვილესი გამოფენაა, რომელიც ფოკუსირებულია ღვინოზე, ალკოჰოლურ სასმელებზე და მათი წარმოებისთვის საჭირო მასალებსა და მომსახურებებზე. გამოფენის ფარგლებში ღვინის მე-10 საერთაშორისო კონკურსი ჩატარდა. საერთაშორისო ჟიურის წევრებმა „ტროფის“, ოქროს, ვერცხლისა და ბრინჯაოს მედალოსანი ღვინოები რამდენიმე კატეგორიაში გამოავლინეს. კონკურსზე 60 კომპანიის 250-მდე ნიმუში იყო წარდგენილი. გამარჯვებული ღვინოების დაჯილდოება გამოფენის 14 ივნისს გალა ვახშამზე გაიმართა.

საერთაშორისო სომელიეთა ასოციაციის გენერალური ასამბლეა

- 18-21 ივნისს თბილისში, საქართველოს სომელიეთა ასოციაციისა და სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტოს ორგანიზებით, საერთაშორისო სომელიეთა ასოციაციის 49-ე ყოველწლიური გენერალური ასამბლეა გაიმართა. ღონისძიების ფარგლებში გაიმართა საუკეთესო ქვეყრის ღვინოების თემატური დეგუსტაცია, საფერავის ძირითადი მახასიათებლების დადგენის საერთაშორისო სესია, მასტერ-კლასი ქართულ ღვინოზე, პროფესიული დეგუსტაცია "სრულიად საქართველოს საუკეთესო ღვინოები ერთ სივრცეში", ნანა ჯორჯაძის ფილმის "ღვინის ნულოვანი მერიდიანი" ეროვნული პრემიერა და სხვა ღონისძიებები.

ექსპორტი

- 2018 წლის პირველ ნახევარში, საქართველოდან მსოფლიოს 48 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 38,2 მლნ ბოთლი ღვინო (0,75 ლ), რაც 21%-ით აღემატება 2017 წლის ამავე პერიოდის მაჩვენებელს. ექსპორტირებული ღვინის ღირებულება 90,3 მლნ აშშ დოლარია, ზრდამ გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით 28% შეადგინა.
- 2018 წლის იანვარ-ივნისის მონაცემებით ექსპორტის ზრდა აღსანიშნავია შემდეგ ქვეყნებში: იაპონია - 200% (130 638 ბოთლი), ჩეხეთი - 134% (30456), ყირგიზეთი 81% (140370), სამხრეთ კორეა - 78% (31650), ნიდერლანდები - 68% (38799), დიდი ბრიტანეთი - 67% (46782), გერმანია - 43% (286054), უკრაინა - 41% (4191217), ყაზახეთი - 42% (1652292), ლატვია - 32% (905982), პოლონეთი - 30% (1573328), რუსეთი - 24% (24022113), ესტონეთი - 22% (294900), ლიეტუვა - 9% (188052), აშშ - 7% (188762) და სხვა.
- ექსპორტიორი ქვეყნების პირველი ხუთეულია: რუსეთი (24 022 113), უკრაინა (4 191 217), ჩინეთი (2 975 804), ყაზახეთი (1 652 292) და პოლონეთი (1 573 328).
- სხვადასხვა მოცულობის ღვინის ექსპორტი 190-მა კომპანიამ განახორციელა.

- ამასთან, იანვარ-ივნისში საქართველოდან მსოფლიოს 20 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 8,4 მლნ ბოთლი (0,5 ლ) ბრენდი, რაც 23%-ით აღემატება გასული წლის 6 თვის მონაცემებს. ბრენდის ექსპორტით მიღებულმა შემოსავლებმა 17 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა - ზრდამ 6% შეადგინა.
- საქართველოდან მსოფლიოს 20 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 178 ათასი ბოთლი (0,5 ლ) ჭაჭა, ზრდამ შეადგინა 100%. სულ ექსპორტირებულია 530 ათასი აშშ დოლარის ღირებულების ჭაჭა, რაც 116%-ით აღემატება გასული წლის ანალოგიური პერიოდის მაჩვენებელს.
- სულ, ღვინის, ბრენდის, ჭაჭის, საბრენდე სპირტისა და ჩამოსასხმელი ბრენდის ექსპორტით მიღებულმა შემოსავლებმა წლის პირველ ნახევარში 148,3 მლნ აშშ დოლარს მიაღწია, რაც 21%-ით აღემატება გასული წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს.
- მოეწყო ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების 12 გამოფენა მსოფლიოს 11 ქვეყანაში, გაიმართა 130 დეგუსტაცია - პრეზენტაცია. ფესტივალი 2.

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - მევენახეობის განვითარების ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 31 03 04)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - სსიპ „ღვინის ეროვნული სააგენტო“

შესრულებული შემდეგი სამუშაოები:

- შემუშავდა საკადასტრო სამუშაოების განხორციელების საერთო წლიური გეგმა;
- მომზადდა დოკუმენტაცია 2018 წელს გამოსაცხადებელი ვენახების კადასტრის ტენდერისთვის;
- კომპანია ABACO-ს ექსპერტები სისტემატიურ კონსულტაციებს უწევდნენ სააგენტოს თანამშრომლებს ამ საინფორმაციო სისტემაში არსებული მონაცემების ოპერირების, დახვეწისა და ფუნქციონირების ამაღლების მიზნით;
- კადასტრის სამუშაო ჯგუფმა ექსპერტ ანა ლუჟის ხელმძღვანელობით შეიმუშავა ტექნიკური სახელმძღვანელო დოკუმენტები საკადასტრო მონაცემების შეკრების, ხარისხის კონტროლისა და მონიტორინგის მიზნით გამოყენებისათვის.
- ვენახების კადასტრის პროგრამის განხორციელება გურჯაანის მუნიციპალიტეტში დაიწყო. სააგენტოს წარმომადგენლებმა პროგრამის პრეზენტაცია გურჯაანში გამართეს. შეხვედრას ადგილობრივი მუნიციპალიტეტისა და მერიის წარმომადგენლები, სოფლის რწმუნებულები და გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გურჯაანის საინფორმაციო-საკონსულტაციო ცენტრის თანამშრომლები დაესწრნენ.
- კახეთის რეგიონის ადგილობრივი მევენახეებისა და მეღვინეების ინფორმირების მიზნით, მომზადდა საინფორმაციო ლიფლეტი და პოსტერი. სისტემატიურ რეჟიმში მიმდინარეობდა (და მიმდინარეობს) თელავისა და ახმეტის მუნიციპალიტეტების ვენახების კადასტრის მონაცემთა ბაზის კორექტირება და გამართვა.

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - „ქართული ვაზის წარმოშობის პოპულარიზაცია“ (პროგრამული კოდი 31 03 06)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - სსიპ „ღვინის ეროვნული სააგენტო“

- წლის დასაწყისში განისაზღვრა 2018 წლის სამუშაოების ძირითადი პრიორიტეტები და შედგა წლიური სამოქმედო გეგმა.
- შვიდი არქეოლოგიური ნიმუში - მცენარეული ნაშთები წიპწებისა და მერქნის სახით, გაიგზავნა C14 მეთოდით დათარიღებისათვის ისრაელში, ვეისმანის ინსტიტუტის D-REAMS ლაბორატორიაში. ეს ნიმუშები აღებულია 2017 წელს შულავერის კულტურის (ძვ. წ. 6000-5000 წლები) ძეგლებიდან („გადაჭრილი გორა“ და „შულავერის გორა“) და სხვადასხვა არქეოლოგიური ძეგლებიდან („თრელი გორები“, „ძალისი“, „დედოფლის გორა“, „დილომი“).
- მილანის უნივერსიტეტის მკვლევარების მიერ საერთაშორისო რეფერირებად ჟურნალს „Science of the Total Environment“ გამოსაქვეყნებლად გადაეცა პროექტის ფარგლებში მომზადებული სტატია „Influence of climate cycles on grapevine domestication and ancient migrations in Eurasia“.
- საქართველოს ეროვნული მუზეუმის არქეოლოგიური ჯგუფის მიერ, ტორონტოს უნივერსიტეტის არქეოლოგებთან ერთად 6 მაისი-16 ივნისის პერიოდში განხორციელდა არქეოლოგიური გათხრები ძეგლებზე „გადაჭრილი გორა“ და „შულავერის გორა“ (ძვ. წ. მე-6 ათასწლეული) მევენახეობა - მეღვინეობასთან დაკავშირებული ახალი მასალის მოპოვების მიზნით. აღმოჩენილია მნიშვნელოვანი არქეოლოგიური არტეფაქტები. მათ შორის, პირველად აქამდე წარმოებულ გათხრებს შორის, მთლიანი

თიხის ჭურჭელი. შესრულდა ველზე მოპოვებული ამ არტეფაქტებისა და კონტექსტების გრაფიკულ და ელექტრონულ ფორმატში დამუშავება, განხორციელდა საანალიზო ნიმუშების აღება პალინოლოგიური, პალეობოტანიკური, რადიოკარბონატული, მოლეკულური, ბიო-მოლეკულური, ლითოლოგიური, ფიტოლიტური და სხვა ტიპის ინტერდისციპლინარული კვლევებისათვის, რომლებიც შესრულდება საქართველოსა და უცხოეთის პარტნიორ ინსტიტუტებში. გათხრების ბოლოს ძეგლი დაკონსერდა.

- მოპოვებული არქეოლოგიური მასალის შემდგომი ეტაპის ლაბორტორიული კვლევების გაგრძელება შეთანხმდა ქართველ და უცხოელ მკვლევართან.
- ველური ვაზის დაფესვიანების ხარისხის დადგენის მიზნით, დაიწყო ლაბორატორიული კვლევები კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტში, რომლის შედეგებიც გამოყენებული იქნება ამ მცენარის მინდვრის კოლექციის გაშენების დროს.
- პროექტის შედეგების პოპულარიზაციისა და ფართო აუდიტორიის გაცნობის მიზნით, მომზადდა და წარდგენილი იყო მოხსენების რეზიუმე ვაზისა და ღვინის საერთაშორისო ორგანიზაციის (OIV) 41-ე მსოფლიო კონგრესისათვის სათაურით: "Progress for Research of Grape and Wine Culture in Georgia, the South Caucasus"

პროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - სოფლის მეურნეობის დარგში სამეცნიერო კვლევითი ღონისძიებების განხორციელება “ (პროგრამული კოდი 37 04)

პროგრამის განმახორციელებელი - სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი

პროგრამული კოდი	დასახელება	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტით დამტკიცებული მოცულობა	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის დაზუსტებული გეგმით გათვალისწინებული მოცულობა	წლიური საკასო შესრულება	საკასო შესრულების % წლიურ დაზუსტებულ გეგმასთან მიმართებაში	საკუთარ სახსრებიდან მიმართული თანხები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
31 04	სოფლის მეურნეობის დარგში სამეცნიერო კვლევითი ღონისძიებების განხორციელება	5 150 000	5 150 000	2 297 055	44.6 %	123 031
31 04 01	სოფლის მეურნეობის დარგში სამეცნიერო კვლევითი ღონისძიებების პროგრამის მართვა და ადმინისტრირება	3 100 000	3 100 000	1 416 065	45.6 %	123 031
31 04 02	საქართველოში გავრცელებული შინაური ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო-სასქარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშების და პოპულაციების აღდგენა-გაუმჯობესება და გენეტიკური ბანკის შექმნა	645 00	775 000	285 763	36.9 %	-
	ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურების გენოფონდის შენარჩუნება, მათი			551 444	50.1 %	-

31 04 03	გაშენების, მოვლა-მოყვანის, ბიოაგროწარმოების ინოვაციური ტექნოლოგიების შემუშავება	1 230 000	1 100 000			
31 04 04	სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა შენახვა-გადამუშავების მეთოდების სამეცნიერო კვლევა	55 000	55 000	8 689	15.8 %	-
31 04 05	საქართველოს მიწის ფონდის შესწავლა ნიადაგის ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების მიზნით	120 8000	120 000	35 093	29.24 %	-

საანგარიშო პერიოდში, პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- განხორციელდა კვლევითი სამუშაოები შინაური ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშების და პოპულაციების აღდგენა - გაუმჯობესების მიზნით. შინაური პირუტყვი გამოკვლეულ იქნა დაავადებებზე.
- განხორციელდა კვლევითი სამუშაოები მრავალწლოვანი კულტურების მიმართულებით. დაირგო ხეხილის სხვადასხვა ჯიშის 3000 კალამი და საძირე.
- განხორციელდა კვლევები ერთწლოვანი კულტურების მიმართულებით, შემდგომი კვლევებისთვის დაითესა სხვადასხვა ჯიშის მცენარე, მიღებულ იქნა სხვადასხვა ერთწლიანი მცენარეების სათესლე მასალა;
- ჩატარდა კარტოფილის ამღები კომბაინის მანქანების საველე გამოცდა, დამზადებულ იქნა შემწოვ-დამქუცმაცებელი აპარატი;
- ნიადაგის ნაყოფიერების შესწავლის მიზნით აღებულ იქნა ნიადაგის ნიმუშები, გამოკვლეულია სიმინდის მარცვლის 30 ნიმუში;
- ჩატარდა გადამუშავებული პროდუქტის საკვლევი ნიმუშების დეგუსტაცია, ვაშლის სიდრის, ვაშლის ძმრის და ლიმონათის საკვლევი ნიმუშების გაფილტვრა და ჩამოსხმა;
- 128 დასახელების ღვინო მომზადდა ჩამოსხმისათვის.
- მოეწყო 3 ექსპედიცია თხილის ჯიშებზე დაკვირვების მიზნით, ჩატარდა ვაზის ვირუსული და თხილის ბაქტერიული დაავადებების სიმპტომების მქონე ნიმუშების ლაბორატორიული ანალიზი.
- აგროსატყეო საკოლექციო ნარგაობას შეემატა წითელი ნუსხის სახეობების განყოფილებაში დაირგო იშვიათი და გადამშენების პირას მყოფი სახეობის - ქართული ნუშის (*Amygdalus georgica*) 5 ნერგი. აგროსატყეო საკოლექციო ნარგაობა შეივსო 35 ნერგით.
- მომზადდა ანასეულის ბიოლაბორატორის შექმნისათვის საჭირო აღჭურვილობის სია, ფაროსანასთან ბრძოლის ღონისძიებების ჩასატარებლად.

1.1.1. **ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი** - „საქართველოში გავრცელებული შინაური ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშების და პოპულაციების აღდგენა-გაუმჯობესება და გენეტიკური ბანკის შექმნა“ (31 04 02)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი: სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო - კვლევითი ცენტრი საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- დუშეთის მუნიციპალიტეტის უკანაფშავის თემის სოფლებში მოძიებულია 24 სული ქართული მთის ჯიშის ტიპური იდივიდები საკოლექციო ჯოგის შექმნის მიზნით. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტის სოფლებში - 58 სული;
- ახალქალაქის და ნინოწმინდის კავკასიური წაბლა ჯიშის საცდელ ბაზებზე 275 სული პირუტყვი დაჯგუფდა ჯიშურობის, განვითარების, ტიპურობის და სამეურნეო-საწაშენე დანიშნულების მიხედვით. შესწავლილი იქნა რძის 7 მაჩვენებელი;
- კვლევისათვის გადარჩეულია 150 სული ტიპური კავკასიური წაბლა და შვიცურთან ნაჯვარი ფური და დმანისის ს. განთიადის სასელექციო ფერმაში 20 სული კავკასიური წაბლა ჯიშის ფური, რომლებზედაც მიმდინარეობს სამეურნეო-ბიოლოგიური მაჩვენებლების კვლევა;

- შემუშავებულ იქნა სანაშენო მუშაობის სტანდარტები;
- მიღებულია კახური ღორის 73 გოჭი; ინტროდუცირებული ჯიშებიდან - 27 გოჭი;
- 15 ნერბიდან აღებულ იქნა რძის ნიმუშები შესასწავლად;
- მიღებულია ნაზმატყლიანი და ნახევრადნაზმატყლიანი ცხიმკუდიანი 26 ბატკანი;
- თევზის 1000 ნაჯვარი მოზარდული გადაყვანილია ახალ ბიოტბორში;
- დადგენდა ადგილობრივი ქათმის 5 პოპულაციის 200 ფრთის კვერცხდების ინტენსივობა, საინკუბაციო კვერცხის მასა;
- შესწავლილია ჯავახური ბატის საინკუბაციო კვერცხის მასა;
- გატარებულ იქნა 30 ფუტკრის ოჯახის დაავადებების საწინააღმდეგოდ პრევენციული ღონისძიებები; ფუტკრის სანაშენე ოჯახების რაოდენობა გახდა 35, გამოყვანილ იქნა 100 განაყოფიერებული დედა ფუტკარი.
- გაისინჯა 65 ჯიშის გრენა დაავადებებზე; გამოყოფილია ჰემოლიმფიდან და გრენიდან დნმ-ი; 650 კოლოფიდან შეირჩა 300 საუკეთესო ნადებების ჭია;
- თიანეთის, ახმეტის, თელავისა და კასპის მუნიციპალიტეტებში კოპროლოგიურად გამოკვლეულ იქნა 73 ღორი, 107 კახური ღორი, 120 მსხვილფეხა პირუტყვი, 30 თხა, 30 თუშური ცხენი
- კოპროლოგიურად იქნა გამოკვლეული შინაური პირუტყვის სინჯები.

1.1.2. **ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი** - „ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურების გენოფონდის შენარჩუნება, მათი გაშენების, მოვლა-მოყვანის, ბიოაგროწარმოების ინოვაციური ტექნოლოგიების შემუშავება“ (31 04 03)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი: სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- შემდგომი კვლევებისთვის დასათესად მომზადდა თამბაქოს 6 და სელის 2 ნიმუში;
- დაითესა 94 კასეტა პომიდვრის, ბადრიჯნის, წიწაკის, ყვავილოვანი კომბოსტოს და ბროკოლის კულტურები;
- დაირგო ხახვის ბოლქვი მარნეულის და წილკნის ბაზაზე, აღირიცხა აღმოცენების დასაწყისი;
- მომზადდა სათესლე მასალები და შედგენილია ბიოპრეპარატების გამოყენების სქემა თითოეული კულტურისათვის;
- საანგარიშო პერიოდში გამრავლებულია 4632 ცალი კარტოფილის სინჯარის მცენარე;
- დაითესა შვრია, თეთრი დიკა და შავფეხა და საგაზაფხულო ხორბლის და ქერის 10 ფორმა.
- ლექიდან მოიხსნა 128 დასახელების ღვინო, ჩაუტარდა სულფიტაცია და მომზადდა ჩამოსხმისათვის;
- აღებული იქნა ქართული ვაზის ჯიშების საკვირტე მასალა, მოხდა მიღებული შედეგების დამუშავება;
- ჩატარდა დაკვირვება ხეხილში 80-მდე ჯიშის 5 ფენოლოგიური ფაზის მიმდინარეობაზე. მოეწყო 3 ექსპედიცია თხილის ჯიშებზე დაკვირვების მიზნით;
- დაირგო ხეხილის სხვადასხვა ჯიშის 3000 კალამი (ჯილაურას სადედე ბაღში);
- ჩატარდა ფიტოსანიტარული მონიტორინგი აბაშის, სენაკის და ზუგდიდის სოფლებში;
- საკოლექციო ნარგაობას შეემატა იშვიათი და გადაშენების პირას მყოფი სახეობის - ქართული ნუშის (*Amygdalus georgica*) 5 ნერგი; აგროსატყეო საკოლექციო ნარგაობა შეივსო 35 ნერგით;
- მომზადდა 24 განსხვავებული ფორმისა და სახეობის ვერხვის 500-ზე მეტი კალამი, რომელიც დაირგო ჯილაურას საცდელ ბაზაზე, კოლექციაში დარგული იქნა თუთის 28 ნამყენი ნერგი, ხოლო სადედე-საკალმე პლანტაციაში 72 ნერგი;
- ჩატარდა კარტოფილის ამღები კომბაინის მანქანების საველე გამოცდა;
- დაინტერესებულ პირებს მიეწოდათ ინფორმაცია აზიური ფაროსანას ბიოლოგიასა და მისი კონტროლის საშუალებების შესახებ.
- დამუშავდა 10 სანერგე მეურნეობის შესახებ ინფორმაცია.

1.1.3. **ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი** - „სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა შენახვა-გადამუშავების მეთოდების სამეცნიერო კვლევა“ (31 04 04)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო - კვლევითი ცენტრი

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- მიღებულ იქნა დაწმენდილი ვაშლის სიდრის საკვლევი ნიმუში 80 ლიტრის ოდენობით;
- მიღებულ იქნა დაწმენდილი ვაშლის ძმრის საკვლევი ნიმუში 65 ლიტრის ოდენობით;
- ჩატარდა 7 დასახელების გადამუშავებული პროდუქტის ნიმუშების დეგუსტაცია (ნექტარი, სიროფი, გაყინული ხილი);
- თიანეთისა და დუშეთის მუნიციპალიტეტებში აღწერილ იქნა ოჯახურ პირობებში, დამბალხაჭოს ტრადიციული წესით დამზადება.

1.1.4. ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - „საქართველოს მიწის ფონდის შესწავლა ნიადაგის ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების მიზნით“ (31 04 05)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნირო- კვლევითი ცენტრი.

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- გორის მუნიციპალიტეტში სოფ. შინდისში აღებულია 44 ნიადაგის ნიმუში, აგრეთვე მცენარეთა ნიმუშები და სიმინდის მარცვლის 13 ნიმუში საანალიზოდ; მიკროელემენტების შემცველობაზე გამოკვლეულია სიმინდის მარცვლის 30 ნიმუში;
- ნიადაგების სართო მდგომარეობის შესწავლის ფარგლებში აღებულია 51 ნიმუში 13 მუნიციპალიტეტიდან;
- წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფ. მაღლაკიდან აღებულია 20 ნიმუში ნიადაგის ნაყოფიერების შესასწავლად და რეკომენდაციების გასაცემად.
- ლაბორატორიული კვლევა ჩატარდა ნიადაგის ნაყოფიერების განმსაზღვრელ ძირითად მახასიათებლებზე. მიღებულია ნიადაგის ლაბორატორიული კვლევის შედეგები;
- ოთხ სათბურში შეფასებულია ნიადაგის ნაყოფიერება. მომზადებულია 2 რეკომენდაცია.

პროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - ერთიანი აგროპროექტი (პროგრამული კოდი 31 05)

პროგრამის განმახორციელებელი - ააიპ პროექტების მართვის სააგენტოს

პროგრამული კოდი	დასახელება	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტით დამტკიცებული მოცულობა	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის დაზუსტებული გეგმით გათვალისწინებული მოცულობა	წლიური საკასო შესრულება	საკასო შესრულების % წლიურ დაზუსტებულ გეგმასთან მიმართებაში	საკუთარი სახსრებიდან მიმართული თანხები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
31 05	ერთიანი აგროპროექტი	82 170 000	84 392 100	39 323 777	46.6 %	2 421 540
31 05 01	სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვა	4 270 000	4 242 100	1 925 007	45.4 %	836 140
31 05 02	შელავათიანი აგროკრედიტები	45 000 000	45 000 000	27 500 000	61.1 %	0.0
31 05 03	აგროდაზღვევის უზრუნველყოფის ღონისძიებები	9 000 000	9 000 000	537 478	6 %	0.0
31 05 04	დანერგე მომავალი	8 000 000	9 000 000	6 479 685	72 %	0.0
31 05 05	ქართული ჩაი	900 000	900 000	286 605	31.8 %	0.0

31 05 06	სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსება	5 000 000	6 250 000	2 595 000	41.5 %	1 585 399
31 05 07	აგროკრედიტი (EIB)	10 000 000	10 000 000	0.0	0 %	0.0

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- პროგრამა მოიცავს სოფლის მეურნეობის პირველადი წარმოების გადამამუშავების და შენახვა-რეალიზაციის რგოლების უზრუნველყოფას იაფი და ხელმისაწვდომი ფულადი სახსრებით, აგროსექტორში დაზღვევის განვითარების ხელშეწყობას; სანერგე მეურნეობების მოწყობის და მრავალწლოვანი კულტურების ბაღების გაშენების ხელშეწყობას; კერძო და სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ჩაის პლანტაციების რეაბილიტაციას და სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსებას.
- შეღავათიანი აგროკრედიტების პროექტით საანგარიშო პერიოდში გაცემულია 1 სესხი 36,000 აშშ დოლარი და 1485 სესხი 28,376,390 ლარი.
- 2018 წელს დამტკიცდა 3 პროექტი გადამამუშავებელი საწარმოების კომპონენტში, ჯამური ღირებულება შეადგენს 2,988,024 ლარს, საიდანაც თანადაფინანსება შეადგენს -1,170,200 ლარს. შემნახველ საწარმოთა კომპონენტში დამტკიცდა 8 პროექტი, ჯამური ღირებულებით 11,369,276 ლარი, საიდანაც თანადაფინანსების მოცულობა შეადგენს - 4,469,748 ლარს.
- პროექტი „დანერგე მომავლი“-ს ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში დამტკიცებულია 1,200 ჰა-ზე გასაშენებელი 200 ბაღის პროექტი, სააგენტოს თანადაფინანსება განისაზღვრა 6,948,972 ლარით.
- პროექტი „ქართული ჩაი“-ს ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში ხელშეკრულება გაუფორმდა 9 ბენეფიციარს, პლანტაციების ჯამური ფართობი შეადგენს 250 ჰექტარს, თანადაფინანსების მოცულობა 414,517 ლარს.
- აგროდაზღვევის პროგრამის ფარგლებში გაიცა 5,688 პოლისი, დაზღვეული მოსავლის ღირებულებამ შეადგინა 54,543,249 ლარი, სააგენტოს პრემიის წილი 2,818,835 ლარი. დაზღვეული მოსავლის ფართობმა შეადგინა - 6,331.67 ჰა.
- სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტის საგრანტო კომპონენტი (GEF, IFAD) ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში პირველადი წარმოების კომპონენტში დამტკიცდა 166 განაცხადი, თანადაფინანსების მოცულობამ შეადგინა 2,031,388 ლარი. გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების კომპონენტში დამტკიცდა 1 განაცხადი, თანადაფინანსების მოცულობით- 183,186 ლარი.

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - შეღავათიანი აგროკრედიტები (პროგრამული კოდი 31 05 02)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - ააიპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“

- პროექტის ფარგლებში გაცემულია 1 სესხი 36,000 აშშ დოლარი და 1,485 სესხი 96,871,392 ლარი.
- პროექტის დაწყებიდან სულ გაცემულია 31,475 სესხი მათ შორის:

კომპონენტები	GEL	USD
--------------	-----	-----

	გაცემული სესხების რაოდენობა	გაცემული სესხის თანხა ლარი	გაცემული სესხების რაოდენობა	გაცემული სესხის თანხა დოლარი
საბრუნავი საშუალებები	11 596	469 807 119	80	26 801 948
ძირითადი საშუალებები	17 574	677 171 461	2 221	220 607 321
შელავათიანი აგროლიზინგი	25	8 804 713	15	996 565
აწარმოე საქართველოში	9	20 856 181	16	23 939 564

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - აგროდაზღვევის უზრუნველყოფის ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 31 05 03)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - ააიპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“

- აგროდაზღვევის პროგრამის ფარგლებში წინასწარი მონაცემებით გაიცა 5,688 პოლისი, დაზღვეული მოსავლის ღირებულებამ შეადგინა 54,543,249 ლარი, სააგენტოს პრემიის წილი 2,818,835 ლარი. დაზღვეული მოსავლის ფართობმა შეადგინა - 6,331.67 ჰა.

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - დანერგე მომავალი (პროგრამული კოდი 31 05 04)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - ააიპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“

- დამტკიცებულია 1,200 ჰა-ზე გასაშენებელი 200 ბადის პროექტი, სააგენტოს თანადაფინანსება განისაზღვრა 6,948,972 ლარით.
- სულ 2015-2018 წლებში დამტკიცდა 891 განაცხადი, საიდანაც 2 სანერგე მეურნეობის კომპონენტის ფარგლებში. ბადების საერთო ფართობი შეადგენს დაახლოებით 5,473 ჰა-ს (საიდანაც უკვე გაშენებულია 5,406 ჰა), თანადაფინანსების ოდენობა 29,097,678 ლარს. სანერგე მეურნეობის ფართობი შეადგენს 4 ჰა, თანადაფინანსება 85,529 ლარს.

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - ქართული ჩაი (პროგრამული კოდი 31 05 05)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - ააიპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“

- საანგარიშო პერიოდში პროექტის ფარგლებში გაფორმდა 9 ხელშეკრულება. პლანტაციების ჯამური ფართობი შეადგენს 250 ჰექტარს, რეაბილიტაციის ჯამური ღირებულება 624 206 ლარს, საიდანაც სააგენტოს თანადაფინანსებაა 414,517 ლარი.

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსება (პროგრამული კოდი 31 05 06)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - ააიპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“

- საანგარიშო პერიოდში დამტკიცდა 3 პროექტი გადამამუშავებელი საწარმოების კომპონენტში და პროექტის ჯამური ღირებულება შეადგენს 2,988,024 ლარს, ხოლო თანადაფინანსება - 1,170,200 ლარს. შემნახველ საწარმოთა კომპონენტის ფარგლებში დამტკიცდა 8 პროექტი, ჯამური ღირებულებით - 11,369,276 ლარი, საიდანაც სახელმწიფო თანადაფინანსებამ შეადგინა - 4,469,748 ლარი.

პროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ხელშეწყობის ღონისძიებები“ (პროგრამული კოდი 31 06)

პროგრამის განმახორციელებელი - სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო

პროგრამული კოდი	დასახელება	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტით	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის	წლიური საკასო	საკასო შესრულების %	წლიური საკუთარი სახსრებიდან მიმართული

		დამტკიცებული მოცულობა	დაზუსტებული გეგმით გათვალისწინებული მოცულობა	შესრულება	დაზუსტებულ გეგმასთან მიმართებ აში	თანხები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
31 06	სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ხელშეწყობის ღონისძიებები	7 750 000	7 750 000	494 308	3.35 %	
31 06 01	სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ხელშეწყობის ღონისძიებების პროგრამის მართვა და ადმინისტრირება	950 000	950 000	405 645	42.7 %	
31 06 02	მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერა	200 000	200 000	0.0	0 %	
31 06 03	კოოპერატივებში საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვა და წარმოებული პროდუქციის პოპულარიზაცია	210 000	210 000	0.0	0 %	
31 06 04	სასოფლო-სამეურნეო ინფრასტრუქტურის განვითარება	5 000 000	5 000 000	200.0	0.004%	
31 06 05	მაღალმთიან რეგიონებში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სათიბ-სადოვრების რაციონალურად გამოყენების სახელმწიფო პროგრამა	1 190 000	8 190 000	88 463	1.08 %	
31 06 06	კოოპერატივების მეპაიეთა კვალიფიკაციის ამაღლებისა და ტრენინგის პროგრამა	200 000	200 000	0.0	0 %	

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა

- სტატუსი მიენიჭა **52** სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივს. აღნიშნული თარიღის მდგომარეობით სულ საქართველოს მასშტაბით რეგისტრირებულია **1230** სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი. საანგარიშო

პერიოდში კამერალური მონიტორინგი ჩატარდა **188** სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივს. არაგემური მონიტორინგი ჩატარდა **52** სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივში. **94** კოოპერატივს შეუწყდა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის სტატუსი.

- “შეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ერთიანი საწარმოო უზრუნველყოფის“ სახელმწიფო პროგრამამ. პროგრამის ფარგლებში სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოსთან შეთანხმებით მოძიებულ იქნა გორის რაიონის სოფელ ბერბუკში მდებარე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული მიწის 2500მ² ნაკვეთი , რომელიც უსასყიდლოდ უვადო სარგებლობის უფლებით გადაეცა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტოს. სააგენტოს მიერ აღნიშნულ მიწის ნაკვეთზე განხორციელდება თაფლის საწარმოსათვის განკუთვნილი საწარმო-ინფრასტრუქტურის ჩამოყალიბება, რომელიც პროგრამით გათვალისწინებული პირობების დაკმაყოფილების შემთხვევაში პირდაპირი მიყიდვის წესით გადაეცემა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივს. საწარმოში შესაძლებელი იქნება დღეში არანაკლებ 2 ტონა თაფლის გადამუშავება.
- საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 29 მარტის N150 დადგენილებით დამტკიცებულ „რძის მწარმოებელი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერის სახელმწიფო პროგრამაში“ განხორციელებული ცვლილებების საფუძველზე სააგენტოს მიერ გამოცხადდა პროგრამაში რეგისტრაცია 2018 წლიდან 25 იანვრიდან 26 მარტამდე. პროგრამის ფარგლებში კაპიტალური ინვესტირების ხელშეკრულება გაფორმდა 13 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივთან, რომლებსაც განესაზღვრათ 4 თვიანი ვადა საწარმოების ასაშენებლად, რის შემდეგაც მათ გადაეცემათ შესაბამისი აღჭურვილობა.

პროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - “სამელიორაციო სისტემების მოდერნიზაცია და აგროსექტორის განვითარების ხელშეწყობა “ (პროგრამული კოდი 31 07)

პროგრამის განმახორციელებელი -საქართველოს გარემოს დაცვისა სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, შპს საქართველოს მელიორაცია

პროგრამული კოდი	დასახელება	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტით დამტკიცებული მოცულობა	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის დაზუსტებული გეგმით გათვალისწინებული მოცულობა	წლიური საკასო შესრულება	საკასო შესრულების % წლიურ დაზუსტებულ გეგმასთან მიმართებაში	საკუთარი სახსრებიდან მიმართული თანხები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
31 07	სამელიორაციო სისტემების მოდერნიზაცია და აგროსექტორის განვითარების ხელშეწყობა	61 680 000	61 680 000	21 962 955	35.6 %	-
31 07 01	სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის მიმდინარე ტექნიკური ექსპლუატაცია	13 000 000	13 000 000	5 900 000	45.4 %	-
31 07 02	ირიგაციისა და მიწის ბაზრის განვითარების პროექტი	23 250 000	24 536 000	10 131 382	41.3 %	-

31 07 03	სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი (GEF, IFAD)	18 670 000	17 384 000	5 931 573	34.1 %	-
31 07 03 01	სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტის საგრანტო კომპონენტი (GEF, IFAD)	3 000 000	3 600 000	2,069,281.3	57.5 %	-
31 07 03 02	სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი (GEF, IFAD)	15 670 000	13 784 000	3,862,292.5	28 %	-
31 07 04	ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია (ORIO)	6 760 000	6 760 000	0.0	0	-

საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- საანგარიშო პერიოდში საირიგაციო სისტემებზე მიმდინარეობდა სარეაბილიტაციო სამუშაოები 47 ობიექტზე, აქედან დასრულდა 15 პროექტი, ასევე დაიწყო და მიმდინარეობს 1 დამოუკიდებელი ჰიდროტექნიკური ნაგებობის რეაბილიტაცია, კერძოდ „ქალაქ ფოთთან მდინარე რიონზე სარეგულაციო ნაგებობის ელექტრო-მექანიკური მოწყობილობების აღდგენა-რეაბილიტაცია“. მიმდინარეობდა (და მიმდინარეობს) 1 დამოუკიდებელი ჰიდროტექნიკური ნაგებობის რეაბილიტაცია, კერძოდ „ქალაქ ფოთთან მდინარე რიონზე სარეგულაციო ნაგებობის ელექტრო-მექანიკური მოწყობილობების აღდგენა-რეაბილიტაცია.
- მიმდინარეობდა დამშრობი (დრენაჟი) სისტემების სარეაბილიტაციო სამუშაოები 10 ობიექტზე, გარდამავალი პროექტების ჩათვლით მიმდინარეობდა 10 პროექტი.
- ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესების პროექტის (WB) ფარგლებში მიმდინარეობს სამუშაოები 3 საირიგაციო ობიექტის რეაბილიტაციაზე.
- მოეწყო ხეხილის 4, ბოსტნეულის 2, კენკროვანი კულტურის 3, დაფნის 1, ვერმიკომპოსტის 1, კონსერვაციული სოფლის მეურნეობის 1 და ქარსაცავის 2 სადემონსტრაციო ნაკვეთი კახეთის, შიდა ქართლის, აჭარის და სამეგრელოს რეგიონებში, თეორიული და პრაქტიკული სწავლება ჩაუტარდათ 1408 ფერმერს.
- გაცემულია 230 მცირე და დიდი გრანტი. (224 პირველადი წარმოებისათვის და 6 გადამამუშავებელი საწარმოსთვის)
- დასრულდა გორის მუნიციპალიტეტში ტირიფონის სარწყავი სისტემის გ-3 გამანაწილებლის არხის რეაბილიტაცია;
- დასრულდა ძვერა-შერთულის საირიგაციო სისტემის მაგისტრალური არხის ბოლო მონაკვეთისა და შიდა ქსელების რეაბილიტაცია (ლოტი 3ბ);
- იგეგმება სამუშაოები სარწყავი სისტემის გამანაწილებლების და ქსელის რეაბილიტაციისთვის (ქვემო ალაზანი, სალთვისი);
- მიმდინარეობს ქვემო ალაზნის, სარწყავი სისტემის გ 35 გამანაწილებელი არხის და მისი სხვა რიგის გამანაწილებლების რეაბილიტაცია/მოდერნიზაციისათვის დეტალური პროექტის მომზადება.
- დასრულდა შიდა ქართლში (ქარელი, გორი) და სამეგრელოში (ხობი) სოფლის მცირე ინფრასტრუქტურის (გზები და ხიდები) რეაბილიტაციის დეტალური პროექტის მომზადება;
- მიმდინარეობს ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის, სოფელ გიორგეთში, შიდასასოფლო გზის რეაბილიტაცია;

- მზადდება შიდა ქართლში, გორის მუნიციპალიტეტში, მდინარე ჭარებულას ლანდშაფტის აღდგენის გეგმა.
- მზადდება შიდა ქართლში, გორის მუნიციპალიტეტში, სოფელ საქაშეთში ლანდშაფტის აღდგენის, კერძოდ ქარსაცავის მოწყობის გეგმა.

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის მიმდინარე ტექნიკური ექსპლუატაცია (პროგრამული კოდი 37 07 01)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - შპს „საქართველოს მელიორაცია“

საანგარიშო პერიოდში შპს „საქართველოს მელიორაციის“ ნაწილობრივი სუბსიდირების მიზნით თანხის გამოყოფის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 2 თებერვლის N243 განკარგულების საფუძველზე კომპანიის მიმდინარე ხარჯების სუბსიდირებისათვის კომპანიას მიღებული აქვს 5,900,000 ლარი, სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის ტექნიკური ექსპლუატაციის, მექანიკური სატუმბი სადგურებისა და სხვა ჰიდროკვანძების ფუნქციონირებისთვის მოსახმარი ელექტროენერჯის, სამელიორაციო დანიშნულების ტექნიკის, სატრანსპორტო საშუალებებისა და სხვა მანქანა-მექანიზმების მოვლა-შენახვის ღონისძიებებისათვის.

ტექნიკური ექსპლუატაციის ღონისძიებების განხორციელების შედეგად გაიწმინდა - 1229 კილომეტრი სიგრძის სარწყავი და სადრენაჟო არხი; შეკეთდა ან შეიცვალა 7,4 კმ მილსადენი; შეკეთებულია მსხვილი ჰიდროტექნიკური ნაგებობა 25 ერთეული; განხორციელდა 1283 სხვადასხვა ჰიდროტექნიკური ერთეულის რემონტი ან შეცვლა ახლით (ფარები, ურდულები, წყალგამყოფი კვანძები, ტუმბოები, ელექტრო და მექანიკური მოწყობილობები და სხვა);

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - ირიგაციისა და მიწის ბაზრის განვითარების პროექტი (WB) (პროგრამული კოდი 37 07 02)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- პროექტის ინფრასტრუქტურული კომპონენტის ნაწილში მიმდინარეობს სამშენებლო სამუშაოები შემდეგი საირიგაციო სისტემების რეაბილიტაციაზე:
 - 1. ზედა რუს სარწყავი სისტემის მაგისტრალური არხის, „არაშენდას“ შტოს და პირველი რიგის გამანაწილებელ არხებზე ჰიდროტექნიკური ნაგებობების მოწყობა და რეაბილიტაცია ქარელის მუნიციპალიტეტში, ღირებულება - 5,972 ათასი ლარი;
 - 2. ქვემო სამგორის სარწყავი სისტემის მარჯვენა მაგისტრალური არხის და სათავე ნაგებობის ელექტრო-მექანიკური მოწყობილობების რეაბილიტაცია საგარეჯოს მუნიციპალიტეტში, ღირებულება - 10,735 ათასი ლარი;
 - 3. ტბისი-კუმისის სარწყავი სისტემის ალგეთის წყალსაცავის კაშხლის და ჰიდროტექნიკური ნაგებობების მონიტორინგის სისტემის აღდგენა, მაგისტრალური არხის, „ხაიშის“ და „მარაბდის“ მასივებზე წყალგამყვანი მილსადენების რეაბილიტაცია, ღირებულება - 17,469 ათასი ლარი.

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - სოფლის მეურნეობის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომისა და მდგრადობის პროექტი (GEF, IFAD) (31 07 03)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; ააიპ „სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო“

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- მოეწყო ხეხილის 4, ბოსტნეულის 2, კენკროვანი კულტურის 3, დაფნის 1, ვერმიკომპოსტის 1, კონსერვაციული სოფლის მეურნეობის 1 და ქარსაცავის 2 სადემონსტრაციო ნაკვეთი კახეთის, შიდა

ქართლის, აჭარის და სამეგრელოს რეგიონებში, თეორიული და პრაქტიკული სწავლება ჩაუტარდათ 1408 ფერმერს.

- გაცემულია 230 მცირე და დიდი გრანტი. (224 პირველადი წარმოებისათვის და 6 გადამამუშავებელი საწარმოსთვის)
- დასრულდა გორის მუნიციპალიტეტში ტირიფონის სარწყავი სისტემის გ-3 გამანაწილებელის არხის რეაბილიტაცია;
- დასრულდა ძვერა-შერთულის საირიგაციო სისტემის მაგისტრალური არხის ბოლო მონაკვეთისა და შიდა ქსელების რეაბილიტაცია (ლოტი 3ბ);
- იგეგმება სამუშაოები სარწყავი სისტემის გამანაწილებლების და ქსელის რეაბილიტაციისთვის (ქვემო ალაზანი, სალთვისი);
- მიმდინარეობს ქვემო ალაზნის, სარწყავი სისტემის გ 35 გამანაწილებელი არხის და მისი სხვა რიგის გამანაწილებლების რეაბილიტაცია/მოდერნიზაციისათვის დეტალური პროექტის მომზადება.
- დასრულდა შიდა ქართლში (ქარელი, გორი) და სამეგრელოში (ხობი) სოფლის მცირე ინფრასტრუქტურის (გზები და ხიდები) რეაბილიტაციის დეტალური პროექტის მომზადება;
- მიმდინარეობს ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის, სოფელ გიორგეთში, შიდასასოფლო გზის რეაბილიტაცია;
- მზადდება შიდა ქართლში, გორის მუნიციპალიტეტში, მდინარე ჭარებულას ლანდშაფტის აღდგენის გეგმა.
- მზადდება შიდა ქართლში, გორის მუნიციპალიტეტში, სოფელ საქაშეთში ლანდშაფტის აღდგენის, კერძოდ ქარსაცავის მოწყობის გეგმა.

პროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - გარემოსდაცვითი ზედამხედველობა (პროგრამული კოდი 31 08)

პროგრამის განმახორციელებელი: სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება - გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი

პროგრამული კოდი	დასახელება	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტით დამტკიცებული მოცულობა	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის დაზუსტებული გეგმით გათვალისწინებული მოცულობა	საანგარიშო პერიოდის საკასო შესრულება	საკასო შესრულების % წლიური დაზუსტებულ გეგმასთან მიმართებაში
31 08	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობა	10 891 000	11 291 000	4 887 066	43.29%

საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- განხორციელდა რეგულირების ობიექტების (ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის ლიცენზიის, გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მფლობელი სუბიექტების, გარემოსდაცვით ტექნიკურ რეგლამენტებს დაქვემდებარებული საწარმოების) 1480 ინსპექტირება (არაგეგმიური შემოწმება, დათვალიერება-შესწავლა). მათ შორის, 119 - საქართველოს ნავსადგურებში შემოსული გემების ინსპექტირება გარემოსდაცვითი მოთხოვნებთან შესაბამისობის დადგენის მიზნით;
- სულ, ინსპექტირებისა და პატრულირების შედეგად, გამოვლინდა გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის დარღვევის 4 398 ფაქტი, მათ შორის, ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის - 4 148 ფაქტი, სისხლის სამართლის - 250 ფაქტი;
- მიმდინარე მონაცემებით, სამართალდამრღვევებზე დაკისრებულმა ჯარიმამ შეადგინა 2 072 120,0 ლარი, გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის დარღვევის შედეგად, გარემოსთვის მიყენებული ზიანის დაანგარიშებულმა ოდენობამ შეადგინა 2 199 061,2 ლარი;

- საანგარიშო პერიოდში „ცხელ ხაზზე - 153“ შემოვიდა 4 604 ზარი, მათ შორის, ინფორმაციული ხასიათის - 3 408 ზარი, რომელზეც გაეწიათ შესაბამისი კონსულტაცია; ასევე 1 196 შეტყობინება - გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის დარღვევის თაობაზე, რაზედაც დეპარტამენტის მიერ ხორციელდება რეაგირება და კანონმდებლობით დადგენილი ზომების გატარება;
- მიმდინარეობდა მუშაობა მერქნული რესურსების მართვის ელექტრონული სისტემის - შემოსავლების სამსახურის ელექტრონული ზედნადების სისტემასთან ინტეგრირების მიზნით, რაც უზრუნველყოფს ხე-ტყის/პირველადი გადამუშავების პროდუქტის მოძრაობის კონტროლისა და მიკვლევადობის გაუმჯობესებას, დოკუმენტების გაყალბების რისკის მინიმუმამდე შემცირებას.

პროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - დაცული ტერიტორიების სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა (პროგრამული კოდი 31 09)

პროგრამის განმახორციელებელი - სსიპ - დაცული ტერიტორიების სააგენტო

პროგრამული კოდი	დასახელება	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტით დამტკიცებული მოცულობა	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის დაზუსტებული გეგმით გათვალისწინებული მოცულობა	საანგარიშო პერიოდის საკასო შესრულება	საკასო შესრულების % წლიურ დაზუსტებულ გეგმასთან მიმართებაში	საკუთარი სახსრებიდან მიმართული თანხები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
31 09	დაცული ტერიტორიების სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა	14 643 000	14 643 000	3 854 754	26.3 %	1 497 487
31 09 01	დაცული ტერიტორიების რეგულირება და მართვა	4 700 000	4 585 000	3 011 299	65.8%	1 497 487
31 09 02	დაცული ტერიტორიების დაცვა და რესურსების მართვა	200 000	200 000	1 518	0.8 %	
31 09 03	ეკოტურიზმის განვითარება და საზოგადოებასთან ეფექტური კომუნიკაცია	200 000	315 000	278 732	88.5 %	
31 09 04	დაცული ტერიტორიების განვითარება (CNF)	1 323 000	1 323 000	296 294	22.4 %	
31 09 05	დაცული ტერიტორიების მხარდაჭერის პროგრამა კავკასიაში-საქართველოს (ეკორეგიონალური პროგრამა საქართველო (KfW))	8 220 000	8 220 000	266 909	3.3 %	

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- განხორციელდა GPS მოწყობილობების დაყენება სააგენტოს კუთვნილ 110 (ასათი) ერთეული სხვადასხვა მარკის ავტომანქანის, მოტო ტრანსპორტის და წყალმცურავი საშუალებებზე;
- მუდმივად წარმოებდა ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი 20 დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციის მიერ სპეციალური წლიური გეგმების მიხედვით;
- საანგარიშო პერიოდში დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობდა ვიზიტორთა სტატისტიკური აღრიცხვა: 2018 წლის 6 თვის მდგომარეობით ვიზიტორთა რაოდენობამ დაცულ ტერიტორიებზე შეადგინა 372 220 (მათ შორის 153 488 უცხოელი), რაც 16 %-ით აღემატება წინა წლის მაჩვენებელს;
- დაიგეგმა და განხორციელდა მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლების მიზნით ეკოსაგანმანათლებლო და საინფორმაციო შეხვედრები სამიზნე ჯგუფებისთვის;
- დასრულდა მაჭახელას ეროვნული პარკის მენეჯმენტის გეგმის პროექტის შემუშავება. დოკუმენტი განთავსდა და პროაქტიულად გავრცელდა სააგენტოს ვებგვერდზე. საჯარო განხილვის შემდეგ მაჭახელას მენეჯმენტის გეგმის საბოლოო ვერსია შეათანხმდა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან და დამტკიცდა მთავრობის მიერ;
- დასრულდა ალგეთის ეროვნული პარკისათვის მენეჯმენტის გეგმის პროექტი შემუშავების პროცესი, დოკუმენტი და ინფორმაცია პროაქტიულად გავრცელდა სააგენტოს ვებგვერდზე, გაიმართა დოკუმენტის საჯარო განხილვა. მიმდინარეობს კანონპროექტის შემუშავება, ალგეთის მენეჯმენტის გეგმის საბოლოო ვერსიის გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან შესათანხმებლად, მთავრობის მიერ მისი დამტკიცების მიზნით;
- დამტკიცდა კოლხეთის და კაცობურის ტყის მართვის გეგმები;
- დამტკიცდა მაჭახელას ეროვნული პარკის ტყის მართვის გეგმა;
- პრომეთესა და სათაფლიის მღვიმეებისათვის შექმნილ იქნა სპეციალური აღჭურვილობა და ქიმიკატები, რის შედეგადაც განხორციელდა სტალაქტიდებისა და სტალაგმიტების ქლორით დამუშავების სამუშაოები;
- დასრულდა ყაზბეგისა და ალგეთის ეროვნული პარკების ადმინისტრაციისა და ვიზიტორთა ცენტრის მშენებლობა და ავეჯით მოწყობა.
- დასრულდა კინტრიშის დაცული ტერიტორიების საგამოფენო დარბაზის მოწყობა;
- დასრულდა სარემონტო-სარეაბილიტაციო სამუშაოები სათაფლიის ტურისტულ ობიექტზე, ხოლო პრომეთეს ტურისტულ ობიექტზე დასრულების პროცესშია;
- მომზადდა პრომეთესა და სათაფლიის მღვიმეებში არსებული სპეციფიკური განათების სისტემის რეაბილიტაციისათვის საჭირო საპროექტო-სახარჯთაღვრიცხო დოკუმენტაცია;
- დაცული ტერიტორიების განვითარება (CNF)-ის ფარგლებში დონორის მიერ შექმნილ იქნა და უზრუნველყოფილი არიან 10 ადმინისტრაციის თანამშრომლები შესაბამისი უნიფორმით;
- სააგენტოს თანამშრომელთა მიერ მომზადდა ნავენახევის და საწურბლიას მღვიმეების ტურისტული ობიექტების შემოღობვისა და წყალმომარაგების სისტემის მოსაწესრიგებლად საჭირო საპროექტო-სახარჯთაღვრიცხო დოკუმენტაცია. დღეის მდგომარეობით ორივე ობიექტზე სამუშაოები დასრულებულია;
- დაცული ტერიტორიების ცნობიერების ამაღლების მიზნით შეიქმნა ახალი ტურისტული ვებ გვერდი, ასევე შექმნილ იქნა 44 ცალი „გე“ დომენი.
- დამონტაჟდა ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციული შენობის ცენტრალური გათბობის სისტემა;
- დაცულ ტერიტორიებზე ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის, უკანონო ქმედებების აღკვეთისა და პატრულირების გამჭვირვალობის მიზნით შექმნილ იქნა 177 ფოტოხაფანგი;
- შექმნილ იქნა ფერომონები 2 სახეობის მავნებლების (ექვსკბილა ქერქიჭამია (Ips sexdentatus) და მბეჭდავი ქერქიჭამია (Ips typographus)) წინააღმდეგ ბრძოლის განსახორციელებლად და განთავსდა ისინი ყაზბეგისა და ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკების ტერიტორიაზე.
- დაცული ტერიტორიების სააგენტომ მონაწილეობა მიიღო თბილისის მე-20 საერთაშორისო და ბათუმში გამართულ ტურისტულ გამოფენებში. სადაც სააგენტომ დამთვალიერებლებს უახლესი ტექნოლოგიებით აღჭურვილი, ინტერაქტიულ საგამოფენო პავილიონი წარუდგინა. წარმოდგენილი იყო ინოვაციური პროექტი „დამატებითი რეალობა“, რომელიც საქართველოში პირველად განხორციელდება. გამოფენებზე მისული სტუმრები საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე არსებულ სერვისებს გაეცნენ. სპეციალურად გამოფენისთვის, ახალი საპრომოციო მასალები მომზადდა;
- სააგენტომ მონაწილეობა მიიღო ქ.ფოთში საქართველოს დამოუკიდებლობის დღისადმი გამართულ ღონისძიებაში. ადგილზე მისულ სტუმრებს, სააგენტომ უახლესი ტექნოლოგიებით აღჭურვილი, ინტერაქტიული საგამოფენო პავილიონი წარუდგინა. დამთვალიერებლები გაეცნენ საქართველოს დაცულ

ტერიტორიებზე არსებულ სერვისებს, ასევე საშუალება ჰქონდათ ფოტო-სურათი გადაეღოთ სპეციალურად მოწყობილ პრომეთეს მღვიმის სფერულ ინსტალაციაში და ნავში, ასევე დაშვებულიყვნენ ზიპლაინით, რომლის ანალოგიც მტირალას ეროვნულ პარკში გვხვდება;

პროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - სატყეო სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა (პროგრამული კოდი 31 10)

პროგრამის განმახორციელებელი: სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო

პროგრამული კოდი	დასახელება	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტით დამტკიცებული მოცულობა	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის დაზუსტებული გეგმით გათვალისწინებული მოცულობა	საანგარიშო პერიოდის საკასო შესრულება	საკასო შესრულების % წლიურ დაზუსტებულ გეგმასთან მიმართებაში	საკუთარი სახსრებიდან მიმართული თანხები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
31 10	სატყეო სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა	10 445 000	10 445 000	5 610 246	53.7 %	2 755 663
31 10 01	სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო	8 700 000	9 188 000	5 407 562	58.9 %	1 661 422
31 10 02	ტყის მოვლა-აღდგენის ღონისძიებები	1 500 000	622 000	179 683	28.9 %	222 293
31 10 03	ტყითსარგებლობის ღონისძიებები	100 000	490 000	23 000	4.7 %	871 947
31 10 04	ტყის აღრიცხვა-ინვენტარიზაციის ღონისძიებები	145 000	145 000	0.0	0 %	0.0

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი: ეროვნული სატყეო სააგენტოს რეგულირება და მართვა (31 10 01)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი: სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- მიმდინარეობდა სატყეო სფეროში არსებული საკანონმდებლო და მეთოდოლოგიური ბაზის სრულყოფა;
- მიმდინარეობდა სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებული სატყეო უბნების ფართობების და საზღვრების დაზუსტება, სამცველოების ელექტრონული Shp-ფაილების მომზადება;

- სახელმწიფო ტყის ფონდის ფართობების შესახებ მომზადდა ინფორმაცია (სატაქსაციო დახასიათება);
- 250,0 ჰა ფართობზე - სასოფლო სამეურნეო და არასასოფლო სამეურნეო დანიშნულებით ტყითსარგებლობისათვის;
- 32'865'000 მ2 ფართობზე - ტყის ფონდის ტერიტორიაზე წიაღით სარგებლობის განხორციელებისთვის (აქედან ტყის ფონდშია 12'487'000 მ2.);
- 1'178'638 მ2 ფართობზე - ტყის ფონდის ტერიტორიაზე სპეციალური დანიშნულებით სარგებლობის მიზნით;
- ტყის ფონდის ტერიტორიაზე სპეციალური დანიშნულებით სარგებლობის მიზნით, განხორციელდა ტყის ფონდიდან ამოსარიცხი ფართობების შესწავლა და გაიცა თანხმობა - 293'701 მ2. ფართობზე; ტყის ფონდიდან ამორიცხვაზე უარი გაცემულია 1'743'304 მ2. ფართობზე.
- სსიპ ეროვნული საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიერ, ბორჯომის მუნიციპალიტეტის დაბა ბაკურიანში, დარეგისტრირდა 100 კვ.მ. მიწის ფართობი, სახელმწიფო საკუთრებად, როგორც სახელმწიფო ტყის ფონდი (საკადასტრო კოდი: N64.30.14.199).
- რეგიონალური სატყეო სამსახურების თანამშრომელთა მიერ გამოვლენილ იქნა 1 727 სამართალდარღვევის ფაქტი, მათ შორის, ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის - 989 ფაქტი, სისხლის სამართლის - 171 ფაქტი, ხოლო 567 ფაქტზე დაიწერა სავსე აქტი და გადაიგზავნა სამართალდამცავ ორგანოებში. უკანონოდ მოპოვებული რესურსის მოცულობამ შეადგინა 18126,76 მ3, გარემოზე მიყენებულმა ზიანის ოდენობამ შეადგინა 2'421'671,32 ლარი.
- შიდა კონტროლის დეპარტამენტის თანამშრომლების მიერ შერჩევითი წესით შემოწმებული იქნა ქვემო ქართლის სატყეო სამსახურის დაქვემდებარებაში არსებული ტყის ფონდის ტერიტორია. შემოწმების შედეგად გამოვლინდა უკანონო ჭრის ფაქტები. აღრიცხული უკანონო ჭრის საერთო რაოდენობამ შეადგინა 4218,31 მ3, ხოლო გარემოზე მიყენებულმა ზიანმა შეადგინა - 507'288,37 ლარი.
- ტერიტორიული სატყეო სამსახურების მიერ დახურული იქნა 115 ტყეკაფი, ხოლო 2 წლის ვადის გასვლის გამო გაუქმებულ იქნა - 1 294 ტყეკაფი.
- მიმდინარეობდა მუშაობა მერქნული რესურსების მართვის ელექტრონული სისტემის სრულყოფა-განვითარებისათვის; უწყვეტ რეჟიმში მიმდინარეობდა სისტემის ადმინისტრირება, სისტემის მომხმარებელთათვის პრაქტიკული და მეთოდური დახმარების გაწევა.
- სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო უფროსის ბრძანებების საფუძველზე სპეციალური დანიშნულებით ტყითსარგებლობის უფლება მიენიჭა 40 სუბიექტს;
- მიმდინარეობდა სატყეო სამეურნეო გზების საპროექტო დოკუმენტაციის მომზადების უზრუნველსაყოფად სავსე სამუშაოები რეგიონების მიხედვით;
- გადაუდებელი აუცილებლობით (ხანძრით, სტიქიური უბედურებით ან/და სხვა ფორსმაჟორული გარემოებით) გამოწვეულ შემთხვევებთან დაკავშირებით, გამოიცა სატყეო სააგენტოს უფროსის ბრძანება 82 მ3 I ხარისხის ხე-ტყის გაცემის შესახებ;
- „ტყითსარგებლობის წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 20 აგვისტოს N242 დადგენილების 463 მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად (გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევები: ხანძარი, სტიქიური უბედურება ან/და სხვა ფორსმაჟორული გარემოებები) მოსახლეობისთვის პირდაპირი მიყიდვის ფორმით სააგენტოს მიერ გამოიყო 438 მ³ მრგვალი ხე-ტყე (მორი).
- გრძელვადიანი დანიშნულებით (იჯარები) ტყითსარგებლობასთან დაკავშირებით განხილულ იქნა 38 განცხადება, რაზედაც მიმდინარეობს საქმის წარმოება. აქედან 12 განმცხადებელს უარი ეთქვა გრძელვადიანი დანიშნულებით ტყითსარგებლობის უფლების მოპოვებაზე, ასევე, სამინისტროში გადაგზავნილია (19 მოქალაქის განაცხადი) მიწის ფართობებზე ტყითსარგებლობის ვადის განსაზღვრის შესახებ საქართველოს მთავრობის განკარგულების პროექტები.

ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი: ტყის მოვლა-აღდგენის ღონისძიებები (31 10 02)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი: სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

ტყის აღდგენის ღონისძიებები

- 2017 წლის 20-26 აგვისტოს ხანძრით სოფ. დაბის მიმდებარედ განადგურებული ტერიტორიის აღდგენის მიზნით განხორციელდა შემდეგი ღონისძიებები:
- შესწავლილი იქნა და მომზადდა ნახანძრალი ტერიტორიის გეოლოგიური დასკვნა;

- განხორციელდა ნახანძრალი ტერიტორიის ნიადაგური პირობების მდგომარეობის შესწავლა, შედგენილი იქნა შესაბამისი დასკვნა;
- განხორციელდა ნახანძრალი ტერიტორიის დეტალური შესწავლა ტყის აღდგენის ღონისძიებების განხორციელების მიზნით (243 ჰა ფართობზე);
- მიმდინარეობდა ნახანძრალ ტერიტორიაზე ტყის აღდგენის პროექტის დამუშავება.
- ტყის აღდგენის ღონისძიებების განხორციელების მიზნით შედგენილი იქნა ტექნიკური დავალებები და შექმნილი იქნა აღსადგენი ფართობებისათვის შესაღობი მასალა (ეკლიანი მავთული, ბოძი, სამაგრი);
- განხორციელდა მოვლის ღონისძიება (გამარგვლა-გაფხვიერება, გამოთიბვა) ბორჯომის სატყეო უბნის ჩარხისწყლის სატყეოს ტერიტორიაზე (სოფ. დაბის მიმდებარედ) არსებულ ტყის დროებით (სასკოლო) სანერგეში 0,5 ჰა ფართობზე;
- ბორჯომის სატყეო უბნის ჩარხისწყლის სატყეოში, ნახანძრალ ტერიტორიაზე, შეიღობა 750 გრძ.მ. და აღდგენილი იქნა 1900 გრძ.მ. ასევე გაიწმინდა 2017 წლის აგვისტოს ხანძრის შედეგად დამწვარი ტერიტორიის განსაზღვრული მონაკვეთები 5,0 ჰა ფართობზე;
- განხორციელდა მოვლის ღონისძიება ბორჯომის სატყეო უბნის ბორჯომის სატყეოს ტერიტორიაზე ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობისათვის განსაზღვრულ 27,7 ჰა ფართობზე (პლატო);
- განხორციელდა მოვლის ღონისძიება ახალციხის სატყეო უბნის ურაველის სატყეოში მოწყობილ ტყის დროებით სანერგეში 0,06 ჰა ფართობზე;
- განხორციელდა თესვის ღონისძიება ბაკურიანის სატყეო უბნის ციხისჯვრის სატყეოს ტერიტორიაზე არსებულ ტყის დროებით სანერგეში 0,08 ჰა ფართობზე (სანერგის მეორედ ბრუნვა);
- ქვემო ქართლის რეგიონში შესწავლილი იქნა ტყის მოვლა-აღდგენის სამმართველოს 2018 წლის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ტყის აღდგენისათვის განსაზღვრული ფართობები დმანისის სატყეო უბნის ტერიტორიაზე;
- შიდა ქართლის რეგიონში შესწავლილ იქნა ტყის ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობისათვის განსაზღვრული ფართობი ქვიშხეთი, სურამის სატყეო უბნის ტერიტორიაზე (10,0 ჰა);
- შედგენილი და დამტკიცებული იქნა ქვიშხეთი-სურამის სატყეო ტერიტორიაზე ტყის ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობისათვის განსაზღვრული პროექტი 10,0 ჰა ფართობზე;
- გურიის რეგიონში განხორციელდა ტყის აღდგენის ღონისძიებები ოზურგეთი-ლანჩხუთის სატყეო უბნის მთისპირის სატყეოს კვ. №1,2-ის ტერიტორიაზე, კერძოდ:
 - ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობა - 1,2 ჰა ფართობზე;
 - ტყის გაშენება 1,0 ჰა ფართობზე;
 - აკაციის პლანტაციის გაშენება - 2,0 ჰა ფართობზე;
 - მოვლის ღონისძიება (გამარგვლა-გაფხვიერება) ჩაუტარდა 1,0 ჰა ფართობზე;
- შედგენილი და დამტკიცებული იქნა ტყის ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობის პროექტი ჩოხატაურის სატყეო უბნის ბახმაროს სატყეოს ტერიტორიაზე 2,0 ჰა ფართობზე;
- იმერეთის რეგიონში განხორციელდა გეოლოგიური კვლევა გარემოს ეროვნული სააგენტოს გეოლოგიური დეპარტამენტის სპეციალისტთან ერთად, ტყიბულის სატყეო უბნის საწირეს სატყეოში 23,5 ჰა ფართობზე;
- დაიწყო ტყის ბუნებრივი განახლებისათვის ხელშეწყობისათვის განსაზღვრულ ფართობებზე ჭიათურა-საჩხერის სატყეო უბნის გეზრულის (6,5 ჰა) და მანდაეთი (5,0 ჰა) სატყეოებში შესაბამისი პროექტებით გათვალისწინებული ღონისძიებები
- კოლხეთი-ჩხოროწყუს სატყეო უბნის ხეთის სატყეოში მოწყობილ ტყის დროებით სანერგეში განხორციელდა კოლხური ბზის დაკალმება/დარგვა (5000 ცალი); განხორციელდა ამავე სანერგეში არსებული იფნის თესლნერგების 0,3 ჰა ფართობზე მოვლის ღონისძიება (გამარგვლა-გაფხვიერება).
- სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში კოლხეთის სატყეო უბნის ხეთის სატყეოში მოწყობილ ტყის დროებით სანერგეში განხორციელდა 5 000 ცალი ბზის კალმის დარგვა;
- ტყის მოვლისა და მავნებელ-დაავადებების წინააღმდეგ ღონისძიებები
- იმერეთის რეგიონში განხორციელდა ბზის ალურათი დაავადებული კოლხური ბზის კორომების შეწამვლა 63 ჰა ფართობზე; განთავსებულ იქნა ბზის დაავადებულ კორომებში ფერომონიანი მჭერმჭერები 497 ცალი.
- სამეგრელო ზემო სვანეთის რეგიონში განხორციელდა ბზის ალურათი დაავადებული კოლხური ბზის კორომების შეწამვლა 317 ჰა ფართობზე; ასევე, განთავსებული იქნა ბზის დაავადებულ კორომებში ფერომონიანი მჭერმჭერები 300 ცალი.

			გათვალისწინებული მოცულობა		ულ გეგმასთან მიმართებაში	არსებობის შემთხვევაში)
31 00	ეროვნული საშენი მეურნეობა	820 000	820 000	322 605	39.4 %	380 423
31 11 01	ეროვნული საშენი მეურნეობის სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა	270 000	270 000	130 130	48.19 %	309 831
31 11 02	საქართველოს ფლორისა და ფაუნის იშვიათი სახეობების განახლება	550 000	550 000	192 475	35 %	70 591

საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა

- საანგარიშო პერიოდში კონტეინერებიდან 3 ლტ.ქოთნებში გადაირგო კვიპაროსი, კედარი, იტალიური ფიჭვი, ვერცხლისფერი ნაძვი და ელდარის ფიჭვი. სულ 11200 ცალი ნერგი. 1 ლიტრიან ქოთნებში გადაირგო სხვადასხვა დასახელების 1800 ცალი ნერგი.
- 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში მეურნეობის მიერ რეალიზებული იქნა 69412 ცალი ნერგი, რომლის ღირებულებამ თანმდევ მომსახურებასთან ერთად შეადგინა 308166 ლარი.
- საანგარიშო პერიოდში მეურნეობის მიერ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს თანხმობით სხვადასხვა მუნიციპალიტეტებზე უსასყიდლოდ გაცემული იქნა სხვადასხვა დასახელების 8987 ცალი ნერგი.
- ეროვნულმა საშენი მეურნეობამ მონაწილეობა მიიღო 26 მაისის საქართველოს დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილ საზეიმო გამოფენა-გაყიდვაში, ასევე მონაწილეობდა 2-3 ივნისს საქართველოს ეროვნული ბოტანიკური ბაღის მწვანე გამოფენა-გაყიდვაში.
- 2017 წელს მთაწმინდის ფერდობზე ნახანძრალი ტერიტორიის აღდგენა-გამწვანების მიზნით 2018 წელს გაფორმდა ხელშეკრულება სს „უძრავ ქონება“-სთან (მ²), რომლის ფარგლებშიც ჩვენი მეურნეობის მიერ გაიწმინდა ტერიტორია დამწვარი ხეებისგან ამოღებული იქნა 3000 ორმო და მიყვანილი იქნა წყალი მოსარწყავად, დაირგო სხვადასხვა სახეობის 3 000 ცალი ნერგი და გაკეთდა წვეთოვანი სარწყავი სისტემა. ხელშეკრულების ფარგლებში მიღებულმა შემოსავალმა შეადგინა 851367,8 ლარი.
- საანგარიშო პერიოდში კონტეინერებში დაითესა უხრავი 3500 ცალი, ქართული ნეკერჩხალი 500 ცალი 10000 ცალი საღსადაჯის თესლი და 6000 ცალი თელადუმას თესლი.
- ქოთნებში გადაირგო სხვადასხვა დასახელების „წითელი ნუსხის“ სახეობის ნერგები. ძელქვა, ელდარის ფიჭვი, ქართული ნეკერჩხალი და ქართული ნუში 3 ლიტრიან ქოთნებში- სულ 2220 ცალი. ხოლო ერთ ლიტრიან ქოთნებში კაკალი, მუხა აღმოსავლეთის, ბალამწარა, საღსადაჯი, მუხა კოლხური, პონტოს მუხა და ძელქვა - სულ 720 ცალი.
- ღია გრუნტის სანერგეში გადარგული იქნა ძელქვის სკოლა 0,1 ჰა-ზე.
- საქართველოს „წითელ ნუსხაში შეტანილ მცენარეთა“ გარემოდან ამოღების საკომპენსაციო საფასურიდან შემოსავალმა შეადგინა 45839,2 ლარი.
- ეროვნული საშენი მეურნეობის „საქართველოს წითელი ნუსხის“ სახეობის ნაკადულის კალმახის საშენიდან მოხდა 200 ცალი ნაკადულის კალმახის ლიფსიტას გაშვება.
- „საქართველოს წითელი ნუსხის“ სახეობის ნაკადულის კალმახის გამრავლების პროგრამის ფარგლებში ქვირითიდან გამოიჩეკა აღმოსავლეთის და დასავლეთის პოპულაცია დაახლოებით 8000 ცალი.

- 2018 წლის 6 თვის მონაცემებით ორნიტოფერმაში მიღებულია 4850 კაკბის კვერცხი, აქედან გამოჩევილია 2430 კაკაბი. ასევე მიღებულია 1445 ხობხის კვერცხი, საიდანაც ამ ეტაპზე გამოჩევილია 410 ხობხის ლაპი.
- ორნიტოფერმაში გაკეთდა 13 ახალი ვოლიერი, მოეწყო ფრინველთა შესაფარებელი მცირე ზომის ფარეხები და ჩაუტარდა შეკეთება ძველ ვოლიერებს. დამატებით აშენდა სამი დახურული ვოლიერი საწიწილედან ღია ვოლიერში გადაყვანამდე ფრინველის მოსათავსებლად, სადაც ამ ეტაპზე გადაყვანილია 630 კაკაბი და 70 მოზარდი ხობხი. ღია ვოლიერებში მოეწყო მზისგან დამცავი ბადეები და საწვინარი ქოხები.
- ფრინველებს ეტაპობრივად ჩაუტარდათ სადერატიზაციო და სადეზინფექციო სამუშაოები

პროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი: გარემოსდაცვითი ინფორმაციის ხელმისაწვდომობისა და გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობის პროგრამა (პროგრამული კოდი 31 12)

პროგრამის განმახორციელებელი: სსიპ - გარემოსდაცვითი ინფორმაციის და განათლების ცენტრი

პროგრამული კოდი	დასახელება	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტით დამტკიცებული მოცულობა	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის დაზუსტებული გეგმით გათვალისწინებული მოცულობა	საანგარიშო პერიოდში საკასო შესრულება	საკასო შესრულების % წლიურ დაზუსტებულ გეგმასთან მიმართებაში	საკუთარი სახსრებიდან მიმართული თანხები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)
31 12	გარემოსდაცვით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობისა და გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობის პროგრამა	985 000	1 312 600	392 666	30 %	49 503
31 12 01	გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება, საზოგადოებრივი ჩართულობა და განათლების ხელშეწყობა	590 000	917 600	368 111	40.1 %	49 503
31 12 02	გარემოსდაცვითი ელექტრონული სისტემის დანერგვა	395 000	395 000	24 555	6.23 %	0

1.2. **ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი** - გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება, საზოგადოებრივი ჩართულობა და განათლების ხელშეწყობა (31 13 02)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობის მიზნით ცენტრმა ტრენინგები გამართა კახეთის რეგიონის საგარეჯოს, სიღნაღის, ლაგოდეხისა და ყვარლის მუნიციპალიტეტების საბავშვო ბაღების

აღმზრდელებისა და მეთოდისტებისათვის. ტრენინგი მოიცავ შემდეგ გარემოსდაცვით თემებს:

„ბიომრავალფეროვნება ჩვენ გარშემო“; „წყლისა და ენერჯის დაზოგვა“; „ნარჩენების მართვა“.

- ტრენინგების შედეგად გადამზადდა აღნიშნული ბაღების 136 წარმომადგენელი. მონაწილეებს დაურიგდათ სასკოლო მზაობის პროგრამის ფარგლებში ცენტრის მიერ შემუშავებული დამხმარე სახელმძღვანელო აღმზრდელთათვის - „სკოლამდელი გარემოსდაცვითი განათლება“.
- გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიზნით სკოლის მოსწავლეებისათვის ჩატარდა ლექცია-სემინარები თემებზე: დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობა და მართვა, ნარჩენების მართვის თანამედროვე ტექნოლოგიები, ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება, თანამედროვე გარემოსდაცვითი პრობლემები, წყლის რესურსები, მდგრადი განვითარება და გარემოს დაცვა კლიმატის ცვლილება და ეკოსისტემური სერვისები, საქართველოს ბიომრავალფეროვნება, გარემოსდაცვითი განათლება.
- საანგარიშო პერიოდში გარემოსდაცვითი თემატიკით ჩატარებული ლექცია/სემინარები მოისმინა 405 - მა მოსწავლემ და 60-მა პედაგოგმა. 107-მა სტუდენტმა;
კამპანია - ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემცირება:
- კამპანიის ფარგლებში მომზადდა საინფორმაციო ბუკლეტი, რომელიც ელექტორნული ფორმით განთავსებულია ცენტრის ვებ-გვერდზე და ასევე გავრცელებულია სოციალური ქსელის მეშვეობით.
- აღნიშნული კამპანიის ფარგლებში საანგარიშო პერიოდში მომზადდა და ცენტრის Facebook გვერდის მეშვეობით გავრცელდა 8 თემატური პოსტი და ბანერი.
- ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შემცირების კამპანიის ფარგლებში ჩატარდა 8 ლექცია.
სასწავლო კურსი - გარემოსდაცვითი მმართველი:
სასწავლო კურსი გაიარა სხვადასხვა კომპანიის 26-მა გარემოსდაცვითმა მმართველმა. 5-დღიან ტრენინგზე მონაწილეებს კანონით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესახებ მიეწოდათ ინფორმაცია.
სასწავლო კურსი - გეოგრაფიული საინფორმაციო სისტემები (GIS)
გეოგრაფიული საინფორმაციო სისტემების სასწავლო კურსის მეორე საფეხური წარმატებით დაასრულა სამინისტროს 16-მა თანამშრომელმა.
- საანგარიშო პერიოდში მომზადდა შესაბამისი ინფორმაცია გარემოსდაცვითი დღეების შესახებ, რომელიც გავრცელდა სოციალური ქსელით:
 - 2 თებერვალი - ჭარბტენიანი ტერიტორიების დაცვის დღე
 - 21 მარტი - ტყის საერთაშორისო დღე
 - 22 მარტი - წყლის დაცვის დღე
 - 4 აპრილი - მიუსაფარ ცხოველთა დღე
 - 22 აპრილი - დედამიწის დღე
 - 22 მაისი - ბიომრავალფეროვნების დაცვის დღე
 - 31 მაისი - თამბაქოს წინააღმდეგ ბრძოლის დღე
 - 5 ივნისი - გარემოს დაცვის საერთაშორისო დღე
- წყლის დაცვის დღეს კი სკოლის მოსწავლეებმა მოისმინეს ლექცია-სემინარი წყლის რესურსების მნიშვნელობისა და მათი დაზოგვის აუცილებლობის შესახებ.
ბროშურა - ჩემი ეკოლოგიური ნაკვალევი:
- მომზადდა და დაიბეჭდა კითხვარი “ჩემი ეკოლოგიური ნაკვალევი”, რომელიც ურიგდებათ ლექცია-სემინარებზე დამსწრე სკოლის მოსწავლეებს. ეკონაკვალევის მეშვეობით მოსწავლეებს გარემოზე საკუთარი ზემოქმედების გამოთვლა შეეძლებათ.
- საანგარიშო პერიოდში ცენტრის ორგანიზებით გაიმართა საქართველოში კლიმატის მწვანე ფონდისთვის (GCF) მზადყოფნისა და მოსამზადებელი პროგრამისადმი მიძღვნილი ღონისძიება, რომელსაც ესწრებოდა 70-მდე მოწვეული სტუმარი.
- პროექტის - „ლანდშაფტისა და მიწის რესურსების მდგრადი მართვის დანერგვა სასოფლო ტერიტორიებზე მიწის დეგრადაციისა და სიღარიბის შემცირების მიზნით“ ფარგლებში, 17 ივნისს აღნიშნა გაუდაზნოებასთან ბრძოლის საერთაშორისო დღე. ღონისძიებას დაესწრო 65 პირი;
- ბიომრავალფეროვნების საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით, გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) მხარდაჭერით, გაიმართა დისკუსია თემაზე - საქართველოს ბიომრავალფეროვნება გაიმართა (ღონისძიებას დაესწრო 52 პირი);

- ბიომრავალფეროვნების საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით სხვადასხვა სკოლის მოსწავლეებს ჩაუტარდა სავსელი ლექცია ეროვნულ სამედიცინო ბიომრავალფეროვნების შესახებ (ღონისძიებას დაესწრო 41 მოსწავლე);
- ცენტრის ორგანიზებით გაიმართა საქართველოს კანონის პროექტის “ბიომრავალფეროვნების შესახებ” საჯარო განხილვა (53 პირი);
- ცენტრის ორგანიზებითა და გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) მხარდაჭერით ჩატარდა ტრენინგი გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებისათვის გეოსაინფორმაციო სისტემაში (GIS) ეფექტური მუშაობისთვის (15 მონაწილე);

1.2. ქვეპროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - გარემოსდაცვითი ელექტრონული სისტემის დანერგვა (31 12 02)

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი - სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი

საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- პროექტის „გლობალური გარემოს მონიტორინგის გაუმჯობესებისა და მის შესახებ ცოდნის ამაღლების მიზნით ინფორმაციის მართვის ჰარმონიზება საქართველოში“ ფარგლებში განხორციელდა საინფორმაციო შეხვედრათა ციკლი - „გარემოსდაცვითი მართვა და გადაწყვეტილებები რიოს კონვენციების განხორციელების გაუმჯობესებული მონიტორინგისთვის“. საინფორმაციო შეხვედრები ჩატარდა როგორც თბილისში, ასევე რეგიონებში (ქვემო ქართლი, სამეგრელო-ზემო სვანეთი) გადაწყვეტილების მიმღებ პირებთან.
 - 29 იანვარი - ქვემო ქართლის რეგიონის მერიისა და საკრებულოს წარმომადგენლები (30 მონაწილე)
 - 8 თებერვალი - ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიისა და საკრებულოს წარმომადგენლები (30 მონაწილე)
 - 23, 25 თებერვალი - სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონის მერიისა და საკრებულოს წარმომადგენლები (45 მონაწილე)
 - 30 მისი - გაფართოებული სამუშაო შეხვედრა (60 მონაწილე).
- ჯამში ღონისძიებებს დაესწრო 203 პირი.
- განახლდა გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებ-გვერდზე არსებული გარემოსდაცვითი ორგანიზაციების ბაზა, სადაც 300-ზე მეტი ორგანიზაციის შესახებ არის ინფორმაცია ხელმისაწვდომი.
 - ცენტრის ვებ-გვერდზე განთავსდა ვიდეორგოლები მაცივარაგენტებზე მომუშავე მოწყობილობების მფლობელებისა და მომსახურე ტექნიკოსების ანგარიშგების პროცედურების შესახებ.
 - ცენტრის ვებ-გვერდზე განთავსდა და პერიოდულად ახლდება მაცივარაგენტზე მომუშავე მოწყობილობების მომსახურე სერტიფიცირებული ტექნიკოსების სია. საანგარიშო პერიოდში სერტიფიცირებულია 39 ტექნიკოსი.
 - პასუხი გაეცა გარემოსდაცვით თემატიკასთან დაკავშირებულ 50-მდე შეკითხვას.
 - ინფორმაციის მიღების მსურველთა ბაზას დაემატა 100-მდე მომხმარებელი, რომლებსაც აქტიურად ეგზავნებათ სხვადასხვა სახის გარემოსდაცვითი ინფორმაცია.

პროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების დაცვა (პროგრამული კოდი 31 13)

პროგრამის განმახორციელებელი: სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტო

პროგრამული კოდი	დასახელება	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტით დამტკიცებული მოცულობა	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის დაზუსტებული გეგმით გათვალისწინებული	საანგარიშო პერიოდში საკასო შესრულებ	საკასო შესრულების % წლიურ დაზუსტებულ გეგმასთან მიმართებაში	საკუთარი სახსრებიდან მიმართული თანხები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში)

			მოცულობა			
31 13	ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების დაცვა	900 000	900 000	439,541.6	49 %	8,638.4

საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- ფიზიკური დაცვით უზრუნველყოფილია სოფ. სააკაძესთან არსებული რადიოაქტიური ნარჩენების სამარხის ტერიტორია და რადიოაქტიური ნარჩენების ცენტრალიზებული საცავი.
- სსიპ - ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტოსა და შვედეთის რადიაციულ მარეგულირებელ ორგანოს შორის ორმხრივი თანამშრომლობის ფორმატში მიმდინარეობს დაბა ანასეულთან მდებარე ტერიტორიაზე არსებული ყოფილი ჩაისა და სუბტროპიკული მცენარეების კვლევითი ინსტიტუტის ტერიტორიის რადიოლოგიური შესწავლა, გეოლოგიური მონაცემების ანალიზი რადიონუკლიდების დისტრიბუციის შესაძლო მარშრუტების შესასწავლად და ასევე, აქტივობების განსაზღვრა არსებული სიტუაციის რადიოლოგიურად უსაფრთხო მდგომარეობაში გარდაქმნის მიზნით.
- ევროკავშირისა და შვედეთის რადიაციული უსაფრთხოების ცენტრის ფინანსური მხარდაჭერით დაწყებულია პროექტი - „რადიოაქტიური ნარჩენების მართვა საქართველოში“. პროექტი მიზნად ისახავს საქართველოში არსებული რადიოაქტიური ნარჩენების ერთად თავმოყრას და შემდგომ მათი უსაფრთხოების კონტროლს. პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია სიტუაციური ანალიზი, რადიაციული ნარჩენების საცავის მშენებლობის პროექტირება და მშენებლობა.
- საქართველოს ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების მარეგულირებელი ინფრასტრუქტურის შესწავლას და მისი საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის დადგენის მიზნით სსიპ ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების სააგენტომ ატომური ენერჯის საერთაშორისო მისიას (integrated Regulatory Review Service (IRRS)) უმასპინძლა.
- ბირთვულ და რადიაციულ საქმიანობაზე გაიცა 37 ლიცენზია, გაუქმდა 6 ლიცენზია;
- ლიცენზიის მფლობელ 49 ობიექტს მიეცა ლიცენზიის ფარგლებში საქმიანობის გაფართოების უფლება;
- ლიცენზიის ფარგლებში გაიცა 80 ნებართვა მაიონებელი გამოსხივების წყაროების იმპორტ-ექსპორტსა და შექმნა-გადაცემაზე;
- განხორციელდა 60 გეგმური და 5 არაგეგმური ბირთვული და რადიაციული საქმიანობის განმახორციელებელი ორგანიზაციის ინსპექტირება საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ მოთხოვნათა შესაბამისობის დადგენის მიზნით. გამოვლენილ დარღვევებზე შედგა 28 სამართალდარღვევის ოქმი;
- განხორციელდა რეაგირება 14 რადიაციულ ინციდენტზე (მ.შ. 1 კრიმინალური შემთხვევა).

პროგრამის დასახელება და პროგრამული კოდი - გარემოს დაცვის სფეროში მონიტორინგი, პროგნოზირება და პრევენცია (პროგრამული კოდი 31 14)

პროგრამის განმახორციელებელი: სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

პროგრამული კოდი	დასახელება	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტით	წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის დაზუსტებული გეგმით გათვალისწინებ	საანგარიშო პერიოდის საკასო შესრულება	საკასო შესრულების % წლიური დაზუსტებულ გეგმასთან მიმართებაში	საკუთარი სახსრებიდან მიმართული თანხები (ასეთის
-----------------	------------	----------------------------	---	--------------------------------------	---	--

		დამტკიცებული მოცულობა	ული მოცულობა			არსებობის შემთხვევაში)
31 14	გარემოს დაცვის სფეროში მონიტორინგი, პროგნოზირება და პრევენცია	-	-	-	39 %	3 833 850

საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:

- რეგულარულად, დღეღამურ რეჟიმში წარმოებდა მეტეოროლოგიურ და ჰიდროლოგიურ პარამეტრებზე დაკვირვებები ჰიდრომეტეოროლოგიური დაკვირვების სტაციონალურ პუნქტებზე. რეგულარულად წარმოებდა ექსპედიციური ჰიდრომეტრული სამუშაოები;
- ეროვნულ და საერთაშორისო დონეებზე დღეღამურ რეჟიმში წარმოებდა ჰიდრომეტეოროლოგიური დაკვირვების მონაცემების და სინოპტიკური პროდუქციის შეკრება და გავრცელება;
- ყოველდღიურად მზადდებოდა და ვრცელდებოდა ამინდის და ჰიდროლოგიური პროგნოზები;
- საჭიროების მიხედვით მზადდებოდა და ვრცელდებოდა გაფრთხილებები მოსალოდნელი სტიქიური ჰიდრომეტეოროლოგიური მოვლენების შესახებ;
- რეგულარულად წარმოებდა ჰიდრომეტეოროლოგიური დაკვირვების მიმდინარე და ისტორიულ ქალაქის მატარებლიდან ელექტრონულ ფორმატში გადაყვანის, მონაცემთა ხარისხის კონტროლის და მონაცემთა ბაზების შევსების სამუშაოები;
- საჭიროებისამებრ წარმოებდა ჰიდრომეტეოროლოგიური დაკვირვების ხელსაწყო-დანადგარების სარემონტო სამუშაოები;
- მოთხოვნისამებრ წარმოებდა მომხმარებელთა ინფორმაციული მომსახურების სამუშაოები.
- იაპონიის მთავრობის მიერ გამოყოფილი „არასაპროექტო საგრანტო დახმარების“ ფარგლებში დასავლეთ საქართველოს მდინარეებზე (ნატანები, ხობისწყალი, ბჟუჟა, გუბაზეული) დამონტაჟდა ავტომატური წყლის დონის მზომი სადგურები, ხოლო ქ. ბათუმისა და ქ. ფოთის საზღვაო ნავსადგურებში კი ავტომატური საზღვაო მეტეოროლოგიური სადგურები;
- გამოიცა ყოველწლიური საინფორმაციო ბიულეტენი „საქართველოში 2017 წელს სტიქიური გეოლოგიური პროცესების განვითარების შედეგები და პროგნოზი 2018 წლისთვის“;
- სტიქიური გეოლოგიური (მეწყერი, ღვარცოფი, კლდეზავ-ქვათაცვენა და სხვა) პროცესების შესაფასებლად განხორციელდა გეოლოგიური მონიტორინგის პირველი ეტაპი - შეფასებულია 410 დასახლებული პუნქტი.
- გეოლოგიური სტიქიის ექსტრემალური გააქტიურების შედეგად შეფასებულია 236 დასახლებულ პუნქტში მცხოვრები 508 მოსახლის (კომლი) საცხოვრებელი სახლის, საკარმიდამო მიწის ნაკვეთის და მიმდებარე ტერიტორიის გეოდინამიკური მდგომარეობა, სტიქიური გეოლოგიური მოვლენებით გამოწვეული საშიშროების რისკის განსაზღვრით და გაიცა შესაბამისი რეკომენდაციები გადაუდებელი ღონისძიებების გატარების მიზნით;
- განხორციელდა ვიზუალური საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევები და მომზადდა სხვადასხვა უწყებებიდან შემოსული წერილების საფუძველზე, 27 დასკვნა, სადაც შეფასებულია ინფრასტრუქტურული ობიექტების, საინჟინრო ნაგებობების, დამაბული უბნების გეოდინამიკური და გეოეკოლოგიური მდგომარეობა;
- განხორციელდა გზმ ანგარიშების, საინჟინრო ობიექტების საპროექტო დოკუმენტაციის და გარემოსდაცვით სფეროში კანონმდებლობის ხაზით მიღებული დოკუმენტების გეოლოგიური ნაწილის რეცენზირება, რის საფუძველზეც შენიშვნების, საექსპერტო დასკვნების, კომენტარების და სხვა სახით შედგენილი იქნა 84 დოკუმენტი;

- მიმდინარეობდა გეოლოგიური საფრთხეების (მეწყერი, ღვარცოფი, ქვათაცვენა და სხვა) მონაცემთა ბაზის შევსება და კადასტრების შედგენა;
- სახელმწიფო ჰიდროგეოლოგიური მონიტორინგის ქსელის წყალპუნქტებიდან აღებულ იქნა 54 სინჯი (28 ქიმიური და 26 ბაქტერიოლოგიური) ლაბორატორიული ანალიზებისთვის;
- ENI SEIS II East“ (აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებში საერთო გარემოსდაცვითი საინფორმაციო სისტემის პრინციპებისა და პრაქტიკის დანერგვა) პროექტის ფარგლებში, მომზადდა ინფორმაცია წყლის ხარისხის ინდიკატორის შემუშავებისთვის მიწისქვეშა წყლების ნაწილზე; „ევროკავშირის წყლის ინიციატივა პლუსი აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებისთვის (EUWI+)“ პროექტის ფარგლებში მომზადდა შენიშვნა/წინადადებები ავსტრიის გარემოს სააგენტოს (UBA) მიერ მომზადებულ ანგარიშზე - „მიწისქვეშა და ზედაპირული წყლების მონიტორინგის შეფასების დოკუმენტი საქართველოსთვის“ (მიწისქვეშა წყლების ნაწილზე);
- აგრძელდა მიწისქვეშა წყლების მონიტორინგის ქსელის 51 წყალპუნქტიდან (45 ჭაბურღილი და 6 წყარო) ავტომატურ რეჟიმში მონაცემების მიღება-კონტროლი, მიწისქვეშა წყლების მონიტორინგის ქსელის ჭაბურღილების ინსპექტირება, ტექნიკურ-პროფილაქტიკური სამუშაოები და 2018 წელს დაგეგმილი მიწისქვეშა მტკნარი სასმელი წყლების განახლებული მონიტორინგული ქსელის გაფართოებისათვის ჭაბურღილების შერჩევა;
- თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისი სახელმწიფო გეოლოგიური რუკების შედგენა, (1:200 000 მასშტაბი) საველე აგეგმვითი სამუშაოებისა და არსებული ფონდური, ლიტერატურული და კვლევითი ინფორმაციების ანალიზი - მზადდება K-38-15 და K-38-9 (ყაზბეგის და დარიალის) ფურცლების 1:200 000 მასშტაბის გეოლოგიური რუკები და შესაბამისი გეოლოგიური ანგარიში;
- მომზადდა და სააგენტოს ვებ. გვერდზე გამოქვეყნდა საინფორმაციო ბიულეტენი „მოკლე მიმოხილვა საქართველოს გარემოს დაბინძურების შესახებ“ (იანვარი - თებერვალი);
- მომზადდა „საქართველოს ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების 2017 წლის წელიწდეული“;
- რეგულარულად წარმოებდა საქართველოს ზედაპირული წყლების დაბინძურების მონიტორინგი, რისთვისაც ხდებოდა წყლის სინჯების აღება დადგენილ წერტილებში და ტარდებოდა ქიმიური და მიკრობიოლოგიური ანალიზები. მდინარეებსა და ტბებზე აღებული წყლის სინჯების რაოდენობამ შეადგინა 446;
- ატმოსფერულ ჰაერში γ-გამოსხივების ექსპოზიციური დოზის სიმძლავრის გაზომვები ტარდებოდა 14 სადამკვირვებლო პუნქტზე;
- ექსპრეს-ლაბორატორიის საშუალებით საქართველოს 3 ქალაქის 3 წერტილში ჩატარდა ატმოსფერულ ჰაერში მტვრის, ნახშირჟანგისა და აზოტის დიოქსიდის შემცველობის განსაზღვრები, აგრეთვე იზომებოდა ელ. მაგნიტური გამოსხივებისა და ხმაურის დონეები;
- ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგი წარმოებდა ექვს ქალაქში, ათ სადამკვირვებლო პუნქტზე;
- საქართველოს 25 ქალაქში ჩატარდა ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების 280 ინდიკატორული გაზომვა.
- საქართველოს შავი ზღვის სანაპიროს ბიოლოგიური (ჰიდრობიოლოგია, მიკრობიოლოგია) მონიტორინგი მიმდინარეობდა ყოველთვიური დაკვირვების 4 სადგურზე (სარფი, ბათუმი, ბათუმის პორტი, მწვანე კონცხი);
- საქართველოს შავი ზღვის სანაპიროს ბიოლოგიური მონიტორინგის და თევზების მარაგების შეფასების მიზნით განხორციელდა საზღვაო ექსპედიციის ზამთრის ეტაპი. საზღვაო ექსპედიციისას ჩატარდა თევზჭერები ბენტო-პელაგიური ტრალის გამოყენებით საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად (თევზჭერის და თევზის მარაგის დაცვის ტექნიკური რეგლამენტი) განსაზღვრულ ყველა ფსკერული ტრალის გამოყენების ზონაში, სხვადასხვა სიღრმით იარუსზე. შესწავლილი იქნა თევზების ბიომრავალფეროვნება და რიცხოვნობა, მოცემულ პერიოდში. მიმდინარეობდა საზღვაო ექსპედიციის დროს აღებული სინჯების ლაბორატორიული დამუშავება;
- მიმდინარეობდა თევზის სარეალიზაციო პუნქტების და თევზის გადმოცლის ადგილების მონიტორინგი, იქთიოლოგიური მასალის შეგროვება და მისი დამუშავება;
- მიმდინარეობდა საქართველოს შავი ზღვის სანაპიროზე ზღვის ძუძუმწოვრების ნაპირზე გამორიყვების მონიტორინგი, საანგარიშო პერიოდში სულ დაფიქსირდა ზღვის ძუძუმწოვრების ნაპირზე გამორიყვის 109 შემთხვევა. რეგულარულად ხორციელდებოდა სამინისტროს ცხელი ხაზიდან, საპატრულო პოლიციიდან, სანაპიროს დაცვიდან, შავი ზღვის დაცვის კონვენციური სამმართველოდან, ადგილობრივი მეთევზეებიდან და მოსახლეობიდან მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე საველე გასვლები და ადგილზე გამორიყული ეგზემპლარების ობსერვაცია;

- განხორციელდა საქართველოს სანაპიროს კლდოვანი კლიფების და საპორტო ნაგებობების (სარფის და მწვანე კონცხის კლდოვან მასივებზე, ასევე ბათუმის ნავსადგურის ხელოვნურ სუბსტრატზე) აუფვუქსის მონიტორინგის (მაკროფიტების და მაკროუხერხემლოები) მორიგი ეტაპი;
- მიმდინარეობდა საქართველოს შავი ზღვის სანაპიროს სარეწაო ობიექტების პოპულაციური ანალიზი - სამრეწველო თევზჭერის მარაგების შეფასებისა და კვოტების განსაზღვრის მიზნით;
- განხორციელდა საქართველოს სანაპიროს კლდოვანი კლიფების და საპორტო ნაგებობების (სარფის და მწვანე კონცხის კლდოვან მასივებზე, ასევე ბათუმის ნავსადგურის ხელოვნურ სუბსტრატზე) აუფვუქსის მონიტორინგის (მაკროფიტების და მაკროუხერხემლოები) ორი ეტაპი;
საანგარიშო პერიოდში ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მოკლე აღწერა:
- რეგულარულად, დღეღამურ რეჟიმში წარმოებდა დაკვირვებები 147 ჰიდრომეტეოროლოგიურ სადგურსა და საგუშაგოზე;
- საჭიროებისამებრ წარმოებდა ჰიდრომეტეოროლოგიური დაკვირვების ხელსაწყო-დანადგარების სარემონტო სამუშაოები;
- ავტომატურ ჰიდრომეტეოროლოგიურ სადგურებსა და საგუშაგოებზე (ნოქალაქევი, ჭრებალო, ხიდი, დუშეთი, ხარაგაული და მუხრანი) შეკეთდა/განახლდა მზის პანელები, აკუმულატორები და ძაბვის მცველები;
- შეკეთდა ჰიდრომეტეოროლოგიური პარამეტრების მზომი ხელსაწყოები (თბილისი, ფოთი, ონი, კასპი და იანეული).
- რეგულარულად წარმოებდა ექსპედიციური ჰიდრომეტრული სამუშაოები;
- საქართველოს ძირითადი მდინარეების: ენგურის, აჭარისწყალის, რიონის, სუფსის, მტკვრის, არაგვის, ქციას, ალაზნის, ხანისწყლის და მათი შენაკადების აუზების ზემო წელში და ქვეყნის 8 უღელტეხილის მიმდებარე ტერიტორიებზე (16 მარშუტზე) ჩატარდა თოვლის საფარის აგეგმვის ექსპედიციური სამუშაოები;
- ჰიდროლოგიური დაკვირვების 35 სტაციონალურ პუნქტზე გაიზომა წყლის ხარჯები;
- ხელშეკრულებებით, მომხმარებლების მიერ მოთხოვნილ 10 პუნქტზე გაიზომა წყლის ხარჯები;
- მზადდებოდა და გადაწყვეტილების მიმღებ პირებს და მასმედიის საშუალებებს მიეწოდებოდა გაფრთხილებები საქართველოს ტერიტორიაზე მოსალოდნელი სტიქიური ჰიდრომეტეოროლოგიური მოვლენების შესახებ. საანგარიშო პერიოდში გაიცა 39 გაფრთხილება, მათ შორის საქართველოს სამხედრო გზაზე 10 გაფრთხილება მოსალოდნელი თოვლის ზვავების შესახებ;
- გამოიცა ყოველწლიური საინფორმაციო ბიულეტენი „საქართველოში 2017 წელს სტიქიური გეოლოგიური პროცესების განვითარების შედეგები და პროგნოზი 2018 წლისთვის“;
- საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს „ცხელი ხაზით“ და 112-ით შემოსულია 26 შეტყობინება. მოწოდებული ინფორმაციით სააგენტოს გეოლოგებმა ფორს-მაჟორულ ვითარებაში საჭიროებიდან გამომდინარე მოახდინეს სიტუაციის შეფასება და ადგილზე დასახეს გადაუდებელი პალიატიური ღონისძიებები;
- ხელშეკრულების საფუძველზე (ფასიანი მომსახურება) ჩატარდა მიწის ნაკვეთების საკონსულტაციო გეოლოგიური კვლევები და მომზადდა 13 ვიზუალური საინჟინრო-გეოლოგიური დასკვნა.
- ქ. თბილისის ტერიტორიაზე განხორციელდა სავსე გეოლოგიური კვლევები;
- გეოლოგიის დეპარტამენტში შემოსულ 314 კორესპონდენციაზე გაიცა შესაბამისი პასუხი;
- გეოლოგიური სიტუაციის შეფასების მიზნით განხორციელდა 52 სავსე გასვლა;
- მიმდინარეობდა გეოლოგიური საფრთხეების (მეწყერი, ღვარცოფი, ქვათაცვენა და სხვა) მონაცემთა ბაზის შევსება და კადასტრების შედგენა;
- მომზადდა შენიშვნა/წინადადებები EUWI+Eap (ევროკავშირის წყლის ინიციატივა პლუსი აღმოსავლეთ პარტნიორობისთვის) პროექტის ფარგლებში ავსტრიის გარემოს სააგენტოს (UBA) მიერ მომზადებულ ანგარიშზე - „მიწისქვეშა და ზედაპირული წყლების მონიტორინგის შეფასების დოკუმენტი საქართველოსთვის“ მიწისქვეშა წყლების ნაწილზე;
- მომზადდა მიწისქვეშა წყლების მონიტორინგის ქსელის ჭაბურღილების შესახებ ინფორმაცია წყლის ხარისხის ინდიკატორის შემუშავებისთვის „ENI SEIS II East“ (აღმოსავლეთ პარტნიორობის ქვეყნებში საერთო გარემოსდაცვითი საინფორმაციო სისტემის პრინციპებისა და პრაქტიკის დანერგვა) პროექტის ფარგლებში;
- გაგრძელდა მიწისქვეშა წყლების მონიტორინგის ქსელის 51 წყალპუნქტიდან (45 ჭაბურღილი და 6 წყარო) ავტომატურ რეჟიმში მონაცემების მიღება-კონტროლი, მიწისქვეშა წყლების მონიტორინგის ქსელის

ჭაბურღიღების ინსპექტირება, ტექნიკურ-პროფილაქტიკური სამუშაოები და 2018 წელს დაგეგმილი მიწისქვეშა მტკნარი სასმელი წყლების განახლებული მონიტორინგული ქსელის გაფართოებისათვის ჭაბურღიღების შერჩევა;

- მომზადდა და სააგენტოს ვებ. გვერდზე გამოქვეყნდა საინფორმაციო ბიულეტენი „მოკლე მიმოხილვა საქართველოს გარემოს დაბინძურების შესახებ“ (იანვარი - მაისი);
- მომზადდა „საქართველოს ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების 2017 წლის წელიწდეული“;
- რეგულარულად წარმოებდა საქართველოს ზედაპირული წყლების დაბინძურების მონიტორინგი, რისთვისაც ხდებოდა წყლის სინჯების აღება დადგენილ წერტილებში და ტარდებოდა ქიმიური და მიკრობიოლოგიური ანალიზები. მდინარეებსა და ტბებზე აღებული წყლის სინჯების რაოდენობამ შეადგინა 446;
- ექსპრეს-ლაბორატორიის საშუალებით საქართველოს 3 ქალაქის 3 წერტილში ჩატარდა ატმოსფერულ ჰაერში მტვრის, ნახშირჟანგისა და აზოტის დიოქსიდის შემცველობის განსაზღვრები, აგრეთვე იზომებოდა ელ. მაგნიტური გამოსხივებისა და ხმაურის დონეები;
- ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგი წარმოებდა ექვს ქალაქში: თბილისში, რუსთავში, ქუთაისში, ზესტაფონში, ბათუმსა და ჭიათურაში განთავსებულ ათ სადამკვირვებლო პუნქტზე;
- საქართველოს 25 ქალაქში ჩატარდა ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების 280 ინდიკატორული გაზომვა;
- სააგენტოს ატმოსფერული ჰაერის, წყლისა და ნიადაგის ანალიზის ლაბორატორია გადავიდა სპეციალურად მათთვის აშენებულ, ახალი თანამედროვე სტანდარტების შესაბამის, ლაბორატორიულ კორპუსში;
- საქართველოს შავი ზღვის სანაპიროს ბიოლოგიური (ჰიდრობიოლოგია, მიკრობიოლოგია) მონიტორინგი მიმდინარეობდა ყოველთვიური დაკვირვების 4 სადგურზე (სარფი, ბათუმი, ბათუმის პორტი, მწვანე კონცხი);